РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чого треба висилувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., второк 30-го жовтня 1917. Ч. 128. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, October 30, 1917. No. 128.

ВЕЛИКЕ ПОРАЖЕНЄ ІТАЛІЇ.

Союзні війска полонили 100.000 Італійців і здобули 700 гармат.

ҐОРИЦІЯ ЗДОБУТА. -- ҐЕНЕРАЛ МАКЕНЗЕН ГОЛОВНИМ КОМАНДАНТОМ.

Американські війска в окопах на боевім фронті у Франції.

5.000.000.000 на позичку свободи.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ВАШИНҐТОН, 28. жовтня. — Департамент фінансів подав нині до відома, що сума, зложена на другу позичку свободи, є ще предметом ріжних здогадів, але є загальне переконанє, що вона перейшла квоту 5.000.000.000 долярів.

Американські війска на боевім фронті у Франції.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

З головної кватири американських війск у Франції, 27.жовтня. — Головна американська воєнна кватира оголосила отсей первний урядовий звіт:

„Для дальшої вправи жовнірів, щоби їх відтак ужити яко інструкторів для пізнійших війск, вислано відділ з кількох батальонів з першої експедиції,враз з давними батальонами французькими у перший ряд боєвої лінії французького фронту, на котрім панує спокій. Їх скріплено кількома батеріями нашої артилєрії в товаристві кількох давних батерій французьких.

„Боєвий фронт позістає правильний. Наші жовнїри призвичаюють ся до дійсних відносин в окопах в як найбільше вдоволяючий спосіб."

Американські жовнїри острілюють німецькі окопи.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

З АМЕРИК. АРМІЄЮ У ФРАНЦІЇ, 27. жовтня. — Найблизше положений неприятельський окіп находить ся у віддаленю кількасот ярдів від американського війска. Ся частина боєвого фронту належить до найбільше спокійних. Її не перебрано цілком, але вона позістає під контролю війск під командою Французів.

Американці острілювали німецькі становища і війска; неприятель відповідав на кождий стріл стрілом. Патрон з першого набою, який буде післаний през. Вілсонови, находить ся в руках ген. Сіберта.

Перший стріл впав зі славної французької 7½-центиметрової гармати. Другого дня Французи острілювали становище німецької батерії, яку вислїджено після голосу. Неприятель відповідав сильно; стріли падали близко Американців, які взяли участь в перестрілці гармат.

По якімсь часї місце тих війск займуть другі.

Німці стараютъ ся вислїдити становища американських війск.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ВАШИНҐТОН, 27. жовтня. — **Війска ген. Першінґа одержали нині перше дійсне хрещене в огни.** Острілюванє американською артилєрією німецьких батерій і війск та відповідь неприятеля стрілами свідчить, що між американськими війсками а жовнірами цїсаря прийшло вже до боротьби, якої не залишать аж до кінця війни.

Нема однак сумніву, що Німці будуть старати ся вдарити з цілою силою на новоприбувші війска Американців, скоро лише довідають ся, де вони находять ся.

Три четверті російської армії не є спосібні до дальшої війни.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПЕТРОГРАД, 27. жовтня. — Часопись „Новое Время", обговорюючи присутність американських війск у Франції, пише:

„Російську армію, з котрої три четверті части є вже неспосібні до веденя воєнних операцій з приводу аґітації, веденої аґентами німецького правительства, заступив тепер новий союзник. В сей спосіб ми одержали новий реченець, щоби знищити анархістичну болячку, від котрої ми так дуже терпимо".

Ген. Скат на боевім фронті.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПАРИЖ, 27. жовтня. — **Ґенерал-майор Г. Л. Скат, бувший шеф штабу в Злучених Державах, прибув до Франції і удав ся на боєвий фронт.**

Уступивши в останнїм місяці зі становища шефа штабу, ген. майор Скат обіймив був головний нагляд над вибразованєм нової національної армії. Він виїхав до Франції, щоби віддати ся студіям воєнних операцій на західнім фронті. По повороті обійме знова нагляд при вправлюваню національної армії у боротьбі в окопах.

В АНГЛІЇ:

„Шін Фейн" домагають ся незавиcимости Ірляндії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ДОБЛИН, 26. жовтня. — На конвенції „Шін Фейн", яка вчера тут розпочала ся, вибрано предсїдателем проф. де Валера.

Проф. де Валера був перед кількома місяцями вибраний послом до палати послів, але ще дотепер не приймив місце посла.

Конвенція заявила ся за цілковитою незавиcимостию Ірляндії.

На конвенції піднесено, що вплив організації „Шін Фейн" в Ірляндії дуже скоро зростає і що вже 250.000 осіб до неї належить.

Ірляндія не може дістати цілковитої незавиcимости, заявив Ллойд Джордж.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ЛОНДОН, 24. жовтня. — Президент кабінету Ллойд Джордж вивив, що правительство має певні вісти, що „Шін Фейн" роблять зусиля, щоби викликати великі поширені заворушеня, в яких декотрим їх провідникам помагають і їх піддержують Німці.

Дуже рішучо заявив також Ллойд Джордж, що Англія нїколи не згодить ся на плян цілковитої незавиcимости Ірляндії.

Сей рух в справі відокремленя, — каже він — є роботою організації „Шін Фейн".

Бразилія виповіла Німеччині війну.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО, 27. жовтня. — **Бразилійська палата послів ухвалила нині, що між Бразилією і Німеччиною істнує воєнний стан.**

Проголошенє воєнного стану потвердив президент Браз.

В палаті послів було за резолюцією 149 голосів, проти 1. Сенат сейчас одноголосно потвердив сю ухвалу.

14 держав у війні з Німеччиною; 8 держав зірвало з нею дипльоматичні зносини.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Бразилія є 14-тою з ряду державою, яка виповіла війну німецькому правительству.

Після черги виповідали війну слідуючі держави:

1.	Англія	4. серпня 1914 р.
2.	Росія	4. серпня 1914 р.
3.	Сербія	9. серпня 1914 р.
4.	Франція	10. серпня 1914 р.
5.	Чорногора	15. серпня 1914 р.
6.	Японія	23. серпня 1914 р.
7.	Італія	23. мая 1915 р.
8.	Сан Маріно	24. мая 1915 р.
9.	Румунія	28. серпня 1916 р.
10.	Злучені Держави	6. цьвітня 1917 р.
11.	Куба	7. цьвітня 1917 р.
12.	Лїберія	9. мая 1917 р.
13.	Сіям	22. липня 1917 р.
14.	Бразилія	26. жовтня 1917 р.

Слїдуючі держави зірвали з Німеччиною і її союзниками дипльоматичні зносини:

1.	Хіни	14. марта 1917 р.
2.	Панама	7. цьвітня 1917 р.
3.	Коста Ріка	7. цьвітня 1917 р.
4.	Болївія	14. цьвітня 1917 р.
5.	Ґватемаля	28. цьвітня 1917 р.
6.	Чілє	4. мая 1917 р.
7.	Перу	6. жовтня 1917 р.
8.	Уруґвай	7. жовтня 1917 р.

ВІЙНА У ФРАНЦІЇ:

Французи здобули нові німецькі гармати.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПАРИЖ, 26. жовтня. — Між воєнною добичею, забраною під Ґобено, були також дві величезні гармати, призначені до стріляня торпедами, які є наповнені 200 фунтами динаміту. Правдоподібно Німці приготовили їх до роблення проби.

Зі жадної гармати доси не стріляно.

Французькі соціялісти домагають ся основаня „товариства держав".

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПАРИЖ, 25. жовтня. — Національна конвенція злучених радикалів і радикальних соціялістів, найсильнїйшої політичної організації у Франції, розпочала ся нині при співучасти 1,321 делєґатів.

Предсїдателем на місце Ґ. Фр. Буйльоня, який тепер є членом кабінету, є тепер Ефандо. Предсїдатель заявив, що помимо того, що вони числять в парляменті 170 послів, їх злучені партії не є заступлені так, як повинно би бути.

Принято резолюцію, в якій домагають ся привернення Альзациї і Льотаринґії „без жадної угоди і без плєбісциту".

Дискусія над резолюціями показала, що конвенція заявить ся, аби аліянти приступили до утвореня організації, яка мала би характер товариства держав.

НА ІТАЛІЙСЬКІМ ФРОНТІ.

В першім дни наступу 30.000 полонених і 300 гармат.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

БЕРЛІН, 26. жовтня. — Останний рапорт німецького ґенерального штабу, виданий вчера вечером, звучить:

„На італійськім фронті наші війска скоро промощують собі дорогу наперед. Число полонених і скількість здобутої добичі зростає з кождою годиною".

Попередний рапорт звучав:

„На італійськім фронті: Користаючи з переломаня боєвої лінії в околиці Флїч і Тольміно, наші дивізії пішли наперед поза Карфрайт і Ронзіна.

„Війска північного крила другої італійської армії, з виїмком тих, що були взяті в полон, зістали розбиті і находять ся в утечі. Йдучи без перестанку наперед, німецькі і австро-угорські полки минули ціль свого наступу і проганяють неприятеля зі сильних задних становищ на горах, які він стараєть ся задержати у своїх руках.

„Під нашим напором Італійці почали також опорожнювати височину Баінзіца-Ґеліґнайст.

„Ми вже боремо ся в богато місцях на італійській території. Число полонених зросло на поверх 30.000, між тими 700 офіцірів. Воєнна добича складаєть ся з понад 300 гармат, між тими богато тяжкого калїбру.

„Вчера ясна осінна погода сприяла воєнним операціям".

300.000 німецького війска в резерві.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ЛОНДОН, 27. жовтня. — **Ген. Макензен нагромадив 300.000 німецьких війск у віддаленю 20 миль від границі Італії в ній завданя тяжкого удару в тій цїли, щоби переломити боєву лінію Італійців і перенести боротьбу на італійські долини.**

Після нині одержаних вістий всі ті війска походять з російського фронту. Щоби їх тут нагромадити, Німеччина мусїла скоротити свій боєвий фронт, уступаючи в многих місцях назад і полишаючи лише малу горстку для його оборони.

Правдоподібно як політичні так і військові причини приневолили німецький ґенеральний штаб до наступу проти Італії. В останних часах Берлін був занепокоєний алярмуючою затратою морали серед австрійської армії.

Наступ проти Італії під командою ген. Макензена.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ЛОНДОН, 27. жовтня. — Австро-німецький наступ над Ізонцом, як се зазначують нинїшні ранїшні часописи, є більше ніж небезпечний. Нові телеграми доносять, що **ген. Макензен обіймив головну команду над війсками неприятеля.**

Англійський кореспондент з італійського фронту надіслав в середу телеграму отсього змісту:

„Отсе зближаєть ся одна зі страшних кріз, коли то кожда сторона кидає все до бою і коли то тисячі людий напружують свої сили аж до вичерпаня, щоби осягнути рішаючу перевагу, якої наслїдки будуть сягати далеко поза боєвий фронт і змінять цїлий напрям війни. Італії приходить ся самій стрінути ся майже з цілою австрійською армією і їй самій приходить ся тепер нести тягарі, які доси носила разом з Росією. Є річею звісною, що найменьше 10 німецьких дивізий жде поза фронтом неприятеля, і що число новоприбулих австрійських дивізий є також більше".

Дальші телеграми, які потверджують велику силу удару Макензена, кажуть цїлу справу трактувати дуже поважно.

„Таймс" вважає вісти зі всіх прочих теренів війни за маловажні і звертає увагу на непокоюючі вісти з італійського фронту.

„Безпосередна військова можливість з австро-німецького наступу,—пише „Таймс", — є такого характеру, що аліянти мусять її сейчас взяти під розваґу".

„Успішний наступ на Італію серед теперішних обставин приніс би велику шкоду цілій справі аліянтів. Тому в сій справі мусить ся порobити конечні кроки".

„Морнінґ Пост" каже отверто, що положенє є критичне і що англійська держава мусить зрозуміти, що нові зусиля і нові жертви є конечні.

„Дейли Нюс" є тої гадки, що здобутки, які зроблено підчас лїтної кампанії є в небезпеці, і боїть ся, що се є лихим знаком, що час військового напруженя припадає з часом політичної кризи в Італії.

„Німці мусять бути ще й доси сильні, — каже „Пост" — коли вони є в можности завдати так тяжкий удар над Ізонцом, а рівночасно забезпечити себе у Фляндрії".

Ґориція в руїнах від австрійських гармат.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

З головної кватири воєнної у північній Італії, 26. жовтня. — Під проводом офіцірів з головної воєнної кватири кореспондент мав нагоду побачити Ґорицію під дощем куль від недалеко віддалених австрійських батерій. Се було якраз в хвилю, коли Австрійці і Німці розпочали були свою велику офензиву від півночи, щоби відзискати свої недавні втрати.

Наступ попередило сильне гарматне бомбардоване. Італійські батерії відповідали. Сильна стрілянина відбувала ся вздовж 20 миль довгого боєвого фронту, який веде через височину Баінзіца в напрямі Тольміна.

Страшний огонь німецьких гармат вказував, що Австрійці хочуть відзискати цілу височину Баінзіца, яку Італійці недавно були здобули з 30.000 полонених, щоби отворити собі дорогу зі заду до становищ на Карсо і відтак загрозити становищам, які боронять Трієсту.

Ґориція представляє образ руїни і знищеня; румовища падаючих стін доповняють образ знищеня. В протягу пять хвиль кореспондент начислив пять великих церков, між тими й величаву катедру, яка тепер представляє лише купу румовища.

Поверх 60.000 полонених і поверх 500 здобутих гармат.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

БЕРЛІН, 27. жовтня. — Звіт головної німецької кватири доносить:

„Воєнні операції, приготовлені під особистим проводом його величества Карла, цїсаря Австрії і короля Угорщини, проти головної сили італійської армії, розвиваютъ ся при співучасти німецьких війск, які йдуть до бою над Ізонцом рамя о рамя зі своїми хоробрими товаришами оружа, і осягнули великий успіх. Друга італійська армія розбита.

(Продовжене на сторонї 3-ій).

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
to United States:	в Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
to Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Montgomery.

З біжучої хвилі.

Генеральний секретар національних справ на Україні приняв був до себе на авдієнцію представника Музулманського Екзекутивного Комітету в Сімферополі. Він широко познакомив генерального секретаря про автономістичні домаганя російських Музулман і зокрема кримських Татар. Сї домаганя навіть більші ніж домаганя Української Центральної Ради.

В справі націоналізації війска кримські Татари, крім тих точок, які виставляють Українці, домагають ся, щоби всїх Татар-жовнїрів повернено на Крим і щоби там з них утворено окреме татарське війско. Представник Музулманів звернув ся до ґенерального секретаріяту і Української Центральної Ради з просьбою, щоби вони піддержали автономістичні домаганя російських Музулман.

Сей представник між иншими заявив, що **Крим бажає війти в склад автономної України, але з тою умовою, щоби і самому мати автономію.**

Генеральний секретаріят на однім із засідань обміркував сю справу і незалежно від принципіяльного погляду на домаганя Музулман, в питаню про прилучене Криму до автономії України, ухвалив не робити покищо ніяких конкретних заходів.

В ч. 1-шім „Рідного Слова" яке виходить в Білку (на Полїсю) у вступній статї редакція пише:

Ся часопись є призначена для західного клина України — Полїся і Холмщини. Її задачею буде передовсїм несене національної осьвіти і сьвідомости, пробуджене народу з відвічного сну, піднесене з багна, в котре його вдоптали чужі — Москалї і Поляки.

В статї: „Границї української держави" говорить ся:

Західною границею України є Полїсе і Холмщина, де крім Українців жиють також Поляки і Жиди. Тут український нарід біднїє, бо великі земельні посїлости находять ся в чужих руках, переважно панів-Ляхів, а школа була тут доси лише московсько-польська. Москалї хотїли переробити Українців на Русскихъ, а польські пани мріяли про „історичну Польщу"... Пани били ся, а хлопам лоби тріщали!...

А українська мова? — Чи мала вона тут якунебудь повагу? Панове Ляхи і московські урядники відносили ся з погордою і ненавистию супроти нашої мови і супроти хлопів-Українців.

А чи лїпше хоч би й тепер? Український хлоп, якого батько служив у „москалях", а котрого буря війни прогнала з хати зпід Пинська, дістав ся тепер під польську опіку до польської школи з учителькою панною-Полькою...

Се не фантазія, се щира правда! Ляхи під охороною московських урядників і царського правительства польщини українську Холмщину українське Полїсє і польонїзмом калїчини серця українських дїтий.

Та й тепер не лїпше! Ляшня під покровом австрійського правительства заводить на українських землях давні свої порядки. Український хлоп на Полїсю, в Холмщинї і Галичинї дальше примусово носить польське ярмо.

Гріх страшний... Ми згрішили би перед костями предків своїх, які бороли ся за наше щастє, коли би ми забули про наші злидні історичні, нанесені нам Ляхами...

Важнїйші ухвали XIV. Головної Конвенції

Українського Народного Союза в Гарісбурґ, Па.

На нарадах XIV. головної конвенції, яка відбула ся в днях 22 до 27. жовтня 1917 р. в Гарісбурґ, Па., принято отсї важнїйші ухвали:

Конвенція має відбувати ся на будуче що три роки. — Слїдуюча конвенція має бути скликана до Філядельфії, Па.

Заведено так зване „референдум". Конвенція або головний уряд може деякі ухвали піддавати під загальне голосоване всїх членів, з виїмком вибору уряду.

Знесено постанови статута, після котрих відділи мусїли платити вкладки за суспендованих членів. Від 1. січня 1918 р. каси відділів не будуть платити за суспендованих членів.

Змінено постанови щодо реченця виплати посмертного. І так: член має на случай смерти по 6 місяцях свого належаня до У. Н. Союза право до повної суми посмертного, на яку був обезпечений; по 30 днях має право до 10%, а по 3 місяцях до 50% суми посмертного.

Утворено нову клясу обезпеченя на $100 (кляса „Д") для членів у вікі від 50 до 55 лїт.

Ухвалено приймати жінки на $1000 до 35 року, на $750 до 40 року, на $500 до 45 року і на $250 до 50 року житя.

Ухвалено покрити часть коштів делеґатів на теперішну конвенцію, а іменно по 3 доляри денної дієти за час конвенційних нарад (за 6 днів).

На будуче всї кошти конвенції будуть плачені з головної каси У. Н. Союза. В тій цїли зменьшено місячну вкладу до фонду резервового з 10 цнт. на 5 цнт., а 5 цнт. призначено на фонд для покриваня видатків конвенцій.

Знесено постанови статута, після котрих маєток по розвязаню відділу мав переходити на власність У. Н. Союза.

Знесено уряд „Просьвітної Комісії", а натомісць поручено веденє просьвітної працї головному урядови, який має її вести відповідно до стану фондів, на сю цїль призначених.

Побільшено число радних зі 6 на 8. Два місця радних призначені для жіноцтва.

Місячні платнї урядників усталено, як слїдує: предсїдатель $35; касієр $45; фінансовий секретар $110; рекордовий секретар $110; відвічальний редактор $150; управитель друкарнї $125; опікун дїтий $30. (В 127-мім числї „Свободи" було подано через помилку, що головному редакторови підвисшено платню на $165, а управителеви друкарнї на $130).

Ухвалено виплатити на „Український Сиротинець" у Філядельфії в першім роцї запомогу в сумі $1.000, а відтак кождого року по 500 дол.; крім того кождого року заряджуватч збірку по відділах У. Н. Союза. За те в заряді сиротинця буде У. Н. Союз заступлений через свого представника.

Конвенційну президию має вибирати на будуче сама конвенція.

Всї ухвали входять в житє з днем 1. січня 1918 р.

Вислїд голосованя.

Загалом делеґати і урядники мали 181 голосів.

На уряд **гол. предсїдателя** одержали: **Константин Кирчів 95 гол.,** Стефан Милянович 47 гол., Іван Ваверчак 22 гол.

На уряд **гол. містопредсїдателя: Андрій Стефанович 111 гол.,** Іван Бойко 62 гол.

На уряд **гол. містопредсїдательки: Марія Білик 122 гол.,** Анна Дорунда 21 гол., Турчановська 12 гол.

На уряд **гол. касієра: Василь Левчик 79 гол.,** Стефан Калакука 1 гол., Алексій Шаршонь 49 гол.

На уряд **гол. фін. секретаря: Семен Ядловський 135 гол.,** Іван Мартинець 46 гол.

На уряд **гол. рекорд секретаря: Михайло Угорчак 110 гол.,** Юліян Павчак 37 гол., Іван Каштанюк 34 гол.

На уряд **головних контрольорів: Дмитро Капітула 120 гол., Николай Росолович 96 гол., Олекса Трач 81 гол.,** Михайло Клим 55 гол., о. Дм. Хомяк 50 гол., Григорій Пилюк 38 гол., Теодор Яворський 32 гол., Павло Шпікула 29 гол., Йосиф Сїлецький 20 гол.

На уряд **гол. редактора: Осип Стеткевич 98 голосів,** Володимир Богдан Лотоцький 82 гол.

На уряд **управителя друкарнї: Андрій Савка 181 гол.**

На уряд **гол. опікуна дїтий: Дмитро Андрейко 110 гол.,** Іван Шквір 36 гол., Теодозій Лабовський 24 гол.

На уряд **радних: Роман Слободзян 127 гол., Григорій Кривовяз 80 гол., Василь Гришко 79 гол., Михайло Петрівський 72 гол., Омелян Рекрут 65 гол., Іван Пеленський 65 гол., Анна Дорунда 98 гол., Мелянія Кравчишин 93 гол.,** Стефан Шевчук 63 гол., Стефан Мельник 61 гол., Василь Калина 54 гол., Йосиф Цаповський 54 гол., Василь Гасїй 49 гол., Іван Ґлова 49 гол., Василь Волянський 46 гол., Осип Лївач 44 гол., Михайло Рудий 36 гол., Николай Ваверчак 29 гол., Іван Когут 27 гол., Стефан Кудрик 18 гол., Емілїя Струтинська 22 гол.

Склад нового головного уряду.

Гол. предсїдатель: **Константин Кирчів.**

Гол. містопредсїдатель: **Андрій Стефанович.**

Гол. містопредсїдателька: **Марія Білик.**

Гол. касієр: **Василь Левчик.**

Гол. фін. секретар: **Семен Ядловський.**

Гол. рек. секретар: **Михайло Угорчак.**

Редактор: **Осип Стеткевич.**

Завідатель друкарнї: **Андрій Савка.**

Гол. контрольори: **Дмитро Капітула, Николай Росолович** і **Олекса Трач.**

Радні: **Роман Слободзян, Григорій Кривовяз, Василь Гришко, Михайло Петрівський, Омелян Рекрут, Іван Пеленський, Анна Дорунда** і **Мелянія Кравчишин.**

Головний опікун: **Дмитро Андрейко.**

Телєґрами до президента Вілсона і до Української Центральної Ради в Києві.

На XIV. конвенції У. Н. Союза ухвалено одноголосно вислати до президента Злучених Держав і до У. Ц. Ради в Києві (на руки проф. М. Грушевського) ось-такі телєґрами:

До президента Вілсона:

Harrisburg, Pa., Oct. 23, 1917.

President Woodrow Wilson,
Washington, D. C.

The delegates of the Ukrainian National Association of United States assembled at the Convention at Harrisburg, Pa. on October twenty second pledge their allegiance to United States and its government. They further take advantage to assure you that on these trying times the Ukrainians of this country stand firmly by the President and sincerely desire that the cause for which America is at war may be victorious and that real democracy in Europe built upon the principle of federalized nations may bring freedom and lasting peace to humanity. Finally they declare that particularly with respect to the problem of the Ukrainian nationality in Europe the American Ukrainians are demanding that it be granted full measure of autonomy in both Russia and Austria-Hungary being however decidedly opposed to the proposition of the governments of Central Powers that the Ukrainian territory now under Austrian rule might be included into a new Polish state that question to be decided by the concerned Ukrainian people and not by the said two Imperial governments.

Konstantine Kirczow, Chairman of the Convention.

John Parylak, Vice Chairman of the Convention.

John Lazorczyk, Vice Chairman of the Convention.

Theodore Jaworsky, Secretary of the Convention.

Stephen Kalakuka, Secretary of the Convention.

По українськи:

Президент Вудров Вілсон, Вашінґтон, Д. К.

Делеґати У. Н. Союза в Злучених Державах, зібрані на конвенції в Гаррісбурґ, Па., дня 22. жовтня, заявляють льояльність Злученим Державам і їх Правительству.

При тій нагоді вони запевняють Вас, що в теперішну критичну пору Українцї сього краю стоять непохитно при Президентї, і щиро желають, щоби побідила ся справа, за яку Америка воює, та щоби правдива демократія в Европі, оперта на основі федеративних держав, принесла людскости свободу і тривкий мир.

Вкінци вони заявляють, що зокрема у справі українського народу в Европі, американські Українцї домагають ся, щоби він одержав повну автономію як в Росії так і в Австро-Угорщинї, а рішучо противлять ся предложеню правительств центральних держав, щоби українська територія, яка тепер є під австрійським панованєм, мала бути влучена до нової польської держави; домагаючись, щоби сю справу рішив самий інтересований український нарід, а не згадані два цїсарські правительства.

Константин Кирчів, предс. конвенції.
Іван Париляк, заст. предс. конвенції.
Іван Лазорчик, з. предс. конвенції.
Теодор Яворський, секр. конвенції.
Стефан Калакука, секр. конвенції.

До Української Центральної Ради в Києві:

Harrisburg, Pa., Oct. 23, 1917.

Professor Michael Hrushevsky,

Pedagogical Museum, Kiev, Russia.

The delagates of the Ukrainian National Association of United States assembled at the Convention at Harrisburg, Penna, send their congratulations to Ukrainian Central Rada, its President and to Secretariat General, wishing them full success in their patriotic action to get full measure of autonomy for Ukraine within the federalized Russian republic and to insure national, political and economic freedom to the Ukrainian people.

Konstantine Kirczow, Chairman of the Convention.

John Parylak, Vice Chairman of the Convention.

John Lazorczyk, Vice Chairman of the Convention.

Theodore Jaworsky, Secretary of the Convention.

Stephen Kalakuka, Secretary of the Convention.

По українськи:

Професор Михайло Грушевський, Педаґоґічний Музей, Київ.

Делеґати У. Н. Союза в Злучених Державах, зібрані на конвенції в Ґаррісбурґу, дня 22. жовтня, пересилають ґратуляції Українській Центральній Радї, її Президентови і Ґенеральному Секретаріятови, желаючи їм повного успіху в патріотичній працї для здобутя повної автономії України у федеративній російській републицї, та для запевненя національної, політичної й економічної свободи для українського народу.

Константин Кирчів, предс. конвенції.
Іван Париляк, заст. предс. конвенції.
Іван Лазорчик, з. предс. конвенції.
Теодор Яворський, секр. конвенції.
Стефан Калакука, секр. конвенції.

Засїдане Комітету У. Ц. Ради.

Комітет Української Центральної Ради відбув засїдане 7. серпня. Засїдане зачало ся о 7 год. вечер. Проводив засїданем проф. М. Грушевський.

Проф. Грушевський підніс питане скликаня загальних зборів членів Української Центральної Ради.

Після обговореня питаня Комітет постановив скликати загальні збори Ради на 18. або 19. серпня.

Рівночасно з тим піднимаєть ся питаніє про доповнене Центральної Ради представниками не-українських орґанїзацій. Пропозицію в сїй справі зробив Розенштайн. Комітет рішив поручити представникам не-українських революційних орґанїзацій, що входять в склад Комітету Ради (Малої Ради), обробити відповідний плян доповненя складу Центральної Ради і представити під розвагу комітету на найблизшім засїданю.

Фінансові справи.

В звязи зі скликанем загальних зборів членів Центральної Ради підносить ся питанє про установлене дієт членам, що беруть участь в засїданях. Один з ґенеральних секретарів повідомляє, що в касї Ради було всего 90.000 рублїв, а тепер розходи перевисшають приходи. Від правительства секретаріят не дістав ніяких асиґнат. З тої причини комітет постановив питанє про грошеві засоби відложити, поки не повернуть з Петроґраду секретарі В. Винниченко, Х. Барановський і М. Рафес. Щож відносить ся до назначеня дієт членам Ради, то Комітет постановив назначити їх в розмірі 10 рублїв на день.

Протест Молдаван.

Заступник ґенерального секретаря міжнаціональних справ, Зільберфарб, виголосив заяву секретаріяту з нагоди появи в пресї протесту Молдаван проти включеня Бесарабії в українську територію. Докладчик виказує, що Українська Центральна Рада не має таких намірів. Ряд промовцїв висказує ся, що Центральна Рада прінціпіяльно є проти включеня областий других народів в склад териториї України. Думку про включене Бесарабії в склад автономних ґуберній України висказав міністер Терещенко.

Припоручаєть ся секретаріятови виробити відповідне пояснене.

Про скликане міжнаціонального зїзду.

Українська Центральна Рада постановила скликати в Києві зїзд національностий, що добивають ся перестрою держави на федеративних основах. Сей зїзд був назначений на 12. серпня. Скликанє зїзду було припоручене ґенеральному секретаріятови. Ґенеральний секретар Садовський повідомив комітет, що в теперішну пору поступають переговори в справі скликаня сього зїзду. Як подає до відома Садовський, ґенеральний секретаріят не може приняти на себе робіти зі скликанем зїзду.

Комітет постановив вибрати комісію для скликаня зїзду.

Про переговори з правительством.

Ґенеральний секретар В. Садовський представив комітетови телеґрами з Петроґраду від одного з секретарів з нагоди переговорів з тимчасовим правительством.

Послїдна телеґрама прийшла около 6. год. вечер і в нїй ґоворить ся, що 7. серпня відбула ся конференція при участи міністра Некрасова і трох правників: Нольде, Ґуревича і Барта. Конференція ограничила ся на критицї проєкту Укр. Центр. Ради в справі ґенерального секретаріяту. Правники пропонують представити свій власний проєкт. Проєкт, предложений ґенеральними секретарями, правники уважають більше ніж автономним і називають конфедеративним. Особливо неможливим до принятя вважають вони параґраф 19. (В тім параґрафі сказано, що закони входять в силу після того, як будуть напечатані в українській мові в краєвім орґанї. У виїмкових случаях секретаріят оголошує їх другими способами). Конференція носила приватний характер і нїчого не постановляла. Нинї при участи Некрасова відбудеть ся урядова конференція.

З причини телеґрами повстають дебати.

Паєченко (укр. соц.-рев.) вказує, що правник барон Нольде є кадет, який виступає проти Українців. Фракція укр. соц.-рев., говорить він, вважає недопустимими якібудь зміни становища секретаріяту.

Перш (укр. соц.-дем.) пропонує пригадати ґенеральним секретарям, що в проєктї Ради не можуть бути пороблені ніякі зміни. Параґраф 19., проти якого виступають правники, є ультімативний.

Золотарев (бутовець) вказує, що Комітет не має права позбавляти правительства слова при переговорах над проєктом і пропонує не посилати секретарям телеґрам з директивами, а заняти вижидаюче становище.

Доротов (рос. соц.-дем.) вважає критику вчинків секретарів недопустимою, бо секретарі переказали тільки хід приватної конференції і катеґорично висказуеть ся проти посиланя телеґрами до ґен. секретарів в Петроґрадї, з якими би то не було директивами.

Балабанов (рос. соц.-дем.) вказує, що тимчасове правительство не може бути позбавлене права обговорювати предложений йому проєкт. Проєкт статута не є закон, як дехто твердить, а сформоване заключаючої стадії умови; при обсуджуваню проєкту не вказувано точок незгоди; коли Рада не згодила ся з нашими думками, то повинна приняти на увагу замітки тимчасового правительства. А взагалї посиланє телеґрами не є ще на часї.

Остаточно комітет ухвалює слїдуючу резолюцію:

„Поручити ґенеральному секретаріятови, щоби повідомив делеґованих до Петроґраду секретарів, що помимо зміненя Центральна Рада стоїть на первіснім становищи, що склад ґенерального секретаріяту повинен бути затверджений без змін і в згодї з Комітетом Української Центральної Ради".

Проти резолюції голосують представники не-українських орґанїзацій: Балабанов, Доротов, Золотарев, Лїтваков, Таск і другі.

(„Кіевская Мысль", з 9. серпня).

Михайло Іванович Терещенко.

Михайло Іванович Терещенко є тепер міністром загряничних справ в кабінетї російського тимчасового правительства.

Є він сином селянина, який пізнїйше став ся королем цукроварень на Українї. Син, Михайло, одїдичив по батьку сей титул, а з ним і кілька міліонів рублїв річного приходу.

Висшу шкільну осьвіту здобув у Варшаві і Петроґрадї, а відтак у Липску (Німеччина) студіював музику, до якої мав велике природне замилуванє. Досьвід в Німеччинї знеохотив його до торговлї і він зістав співдиректором славного Маринського театру в Петроґрадї, де часто виступав публично яко піяніст. Тимчасом по смерти батька він мусїв перевяти на себе контролю величезного підприємства, яке одїдичив, однак нїколи не віддавав ся цїлковито торговлї.

Коли вибухла війна, він взяв ся до роботи. Як й инші богаті молоді люди, так і він взяв ся орґанїзувати санітарну армію і працював в окопах і шпиталях зі своїми людьми яко звичайний цивільний чоловік. Він підпомагав грішми кілька шпиталїв Червоного Хреста. Через весь час на нїм тяжіло зреалїзоване неточностий в орґанїзації амуниції. Він зорґанїзував славний тепер Воєнно-промисловий Комітет. Терещенко наставав на те, аби в тім комітетї дали місце представникам робітників.

Коли лише в Росії вибухла революція і зорґанїзовано революційне тимчасове правительство, Михайла Терещенка покликано до кабінету яко міністра фінансів. Він мав направити збанкротовані фінанси Росії. Богато мужів зігнули ся від надзвичайно тяжкої роботи, яка спричинила цїлковите привернене держави до попередного (доброго) стану. Його купецький досьвід станув до помочи у добрій пригодї, бо він зорґанїзував цїлковиту систему книговодства і в перший раз російське правительство довідало ся точно, на чім можуть оперти ся його рахунки. Се був Терещенко, який розпочав і пустив у рух „заєм свободи". Він писав кождий ряд оголошеня в справі російської позички свободи.

Він числить тепер 33 роки житя.

ВОЄННІ ВІСТИ.

(Продовжене зі сторони 1-шої).

„Користаючи з доброї погоди, німецькі і австро-угорські дивізії переломили кілька разів опір неприятеля і пішли без перестанку наперед через гори і долини. Глибокий гірський просмик Столь здобутий 22-гою дивізією стрільців. В четвер рано в 23 годин після розпочатя наступу коло Тольміна, здобуто сильно укріплений верх гори Матаджур (1.641 метрів високий).

„Подяка належить ся за незвичайний успіх поручника Шнібера, котрий з чотирма компаніями 53-го полку піхоти з Горішної Шлезії, здобув сильні становища, які служили за головну підставу опору Італійців. Успіхи в битвах і в маршах, осягнені всіми нашими війсками, які наступають в напрямі італійської долини, є понад всякі похвали.

„Число полонених зросло на 60.000, а число здобутих гармат на 450. Безконечну скількість воєнних матеріялів треба буде доперва визбирувати по здобутих становищах Італійців. 26 літаків зістрілено в протягу двох днів".

НІЧНИЙ РАПОРТ: На італійськім фронті зроблено добрий поступ також і нині. Попередно оголошене число полонених 60.000 зросло знова о кілька тисячів більше. Число здобутих гармат виносить поверх 500.

Австрійський цісар Карло і німецький генерал Людендорф на італійськім фронті.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ЛОНДОН, 27. жовтня. — Пораженє другої італійської армії на боєвім фронті над Ізонцом стає з кождою годиною щораз грізнійше. Нічний рапорт з Берліна подає число полонених около 65.000, а число здобутих гармат на поверх 500.

Так страшного пораження не було ще від часу наступу на Росію під командою тогосамого генерала, котрий тепер веде воєнні операції на італійськім фронті, полевого маршалка Макензена; він придержує ся тут у наступі своєї давної методи.

Полудневій части боєвої лінії італійської, в околиці Гориції і понизше, не грозить ще поважна небезпека, **але вона загрожує в дійсности богатій долині Венеції, яка мабуть є цілию німецкого наступу.** Німці є відгороджені від сеї околиці рядом гірських пасм, безпосередно на захід від теперішних становищ, які находять ся у віддаленю кількох миль від італійської границі. Є надія, що Італійці будуть всилі удержати у своїх руках сю браму, яка веде до серця північної Італії. Покищо нема страху, щоби її переломили.

Нинішний урядовий німецький звіт доносить, що ціла італійська лінія на долину аж до височини Карсо, на полудне від Гориції, є захитана, але доси нема познак, щоби воно було правдивим.

Австрійський цісар Карло обняв головну команду і правдоподібно має до розпорядження цілу австрійську армію. Після звіту з Парижа австрійська армія складає ся з 350 батальонів, скріплених 10 дивізіями війск німецьких, що творить разом армію в силі поверх 500.000.

Ген. Людендорф, перший німецький генерал головної кватири і так званий мозок німецького головного штабу, наглядає особисто переведенє воєнних операцій.

Німецькі союзники з прапорами які мають напись „Мир".

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ІТАЛІЙСЬКА ГОЛ. КВАТИРА, 26. жовтня. — **Останний рапорт з фронту доносить, що неприятель получив хитрість зі силою. Його жовнірі йдуть до наступу з великими прапорами, на яких є виписане слово „Мир". Се становить мабуть відозву до італійських жовнірів, хоч її товаришать за прапорами гармати і багнети.**

Воздушні напади відбувають ся тепер майже без перестанку в день і в ночи завдяки ясній погоді і повні місяця. Улиці по містах і селах недалеко боєвого фронту треба очищувати по кілька разів денно. Торговельне житє майже зовсім завмерло. Склепи зачинені. Улиці порожні.

Італійський кабінет уступив.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

РИМ, 26. жовтня. — **Президент Боселі повідомив нині про резигнацію кабінету.**

Сей крок був безпосередним наслідком вислїду вчерашного голосованя в палаті послів, коли правительству висказано недовіре 314 голосами проти 96.

Після одержаних вістий упадок кабінету був наслідком незадоволеня адміністрації пожиткою. В новім кабінеті барон Соніно задержить у своїх руках уряд міністра для заграничних справ.

Орляндо має утворити новий італійський кабінет.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

РИМ, 28. жовтня. — **„Масаджеро" потверджує донесене, що проф. В. Орляндо, міністер внутр. справ, є візваний, щоби утворив новий кабінет на місце уступившого кабінету Боселї.**

Часопись додає, що проф. Орляндо зробить лише малі зміни в кабінеті, який був за попередного президента Боселї.

Король Віктор Емануїл відбув рано нараду з бароном Соніно, міністром для заграничних справ, і професором Орляндо в справі полагодженя кризи.

Гориція і Чівідале здобуті.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

БЕРЛІН, 28. жовтня (через Лондон). — Пополудневий звіт генерального штабу доносить:

„Наглий розвиток спільного наступу над Ізонцом приніс вчера знова повний успіх. Італійські війска, які робили зусиля, щоби удержати наші дивізії в горах, відкинено назад при помочи сильних ударів. **Над вечером німецькі війска промостили собі дорогу до горіючого міста Чівідале,** першої місцевости, положеної при вході до долини.

„Італійський боєвий фронт аж по Адрийське море є захитаний. Наші війска на цілій лінії поступають наперед.

„Горицію, яку часто згадувано у битвах над Ізонцом, здобули нині рано австро-угорські дивізії.

„Число полонених зросло на поверх 80.000, а число здобутих гармат на поверх 600".

100.000 полонених і 700 гармат.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Нічний рапорт звучить:

„Друга і тр та італійська армія уступає на захід.

„Наш наступ розвиваєть ся нагло, почавши від гір аж до моря.

„ДОТЕПЕР НАЧИСЛЕНО 100.000 ПОЛОНЕНИХ І 700 ГАРМАТ.

Союзні війска лише 9 миль від міста Удіне.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Чівідале є місто з 5.000 мешканцями, положене 9 миль на північний схід від важного зелізничого центра, міста Удіне. Чівідале лежить на підгірю Юлійських Альп, котре сходить до долини північної Італії.

Горицію здобули Італійці 9. серпня 1916 р. в часі, коли то аліянти розпочали були офензиву рівночасно на французькім, галицькім і італійськім фронті. Італійці полонили тоді в місті около 20.000 Австрийців. Здобутє Гориції було одним з найбільших успіхів італійської кампанії проти Австрії. Се місто числить 31.000 населения і положене над Ізонцом, в половині дороги між Тольміном а морем.

Деякі італійські війска піддавали ся без боротьби.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

РИМ, 28. жовтня. — **Відділи італійської другої армії піддавали ся або уступали без боротьби, позволяючи австро-німецьким війскам переломити італійське ліве крило в Юлійських Альпах і війти на територію Італії,**—доносить нинішний урядовий звіт. В рапорті говорить ся, **що Італійці уступають після наперед уложеного пляну.**

Звіт звучить:

„Брак опору зі сторони деяких відділів, які входили в склад нашої другої армії, а котрі уступали як боягузи без боротьби і піддавали ся неприятелеви, позволив австро-німецьким війскам переломити наше ліве крило в Юлійських Альпах. Хоробрі зусиля инших війск не були в стані задержати наступу неприятеля на сьвяту землю нашої вітчини.

„Уступаємо назад після приготовленого пляну. Всі засоби і магазини в опорожненій території знищено".

Тяжка задача аліянтів зглядом Італії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ЛОНДОН, 28. жовтня. — Німецький наступ на Італію через Юлійські Альпи приневолив англійське правительство повзяти рішенє в справах, котрі через якийсь час були предметом дуже поважних ріжниць.

Небезпека тяжкого удару для Італії, яка може потягнути за собою як політичні так військові наслідки дуже великої ваги, спричинила, що англійський воєнний кабінет рішив ся вислати значну скількість артилерії на помочь Кадорні.

„Менчестер Гадіян" поставив вчера таке запитане:

„Яку відповідь треба би дати на теперішний наступ проти Італії? Найліпша відповідь була би відповідь, яку дано на австрійський наступ проти Італії в 1916 р., а именно, російський наступ в Галичині, але сього не можна надіяти ся з огляду на теперішний стан деморалізації серед російської армії.

„Другим способом могло би бути дальше успішне ведене англійської і французької офензиви на заході. Однак пораженє Німців у Фляндрії, в наслідок чого слідувало би опорожненє ними побережа Фляндрії, не мало би рішаючого впливу для спинення наступу на Італію.

„Третим способом є дати Італії сейчас поміч.

„Дискусія, яка мусить порішити один з тих способів, заки ми не опинимо ся перед небезпекою, яка грозила нам в осени 1915 р., повинна обіймити отсі справи:

„Перше: Чи ми можемо допустити до того, щоби Італію стрінула подібна доля, як Сербію і Румунію? Відповідь на се є ясна: „Ні".

„Друге: Чи може ген. Гейґ запевнити, що можна осягнути на заході такі побіди, які вибавлять Італію від небезпеки?

„Трете: Коли ніщо инше не може помогти, як лише вислане Італії помочи, то як скоро сю поміч можна дати?"

Нові австрійські гармати.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

АМСТЕРДАМ, 26. жовтня. — **„Австрійці любують ся в нових гарматах",** каже нині англійський кореспондент в телеграмі з боєвого фронту знад Ізонца, описуючи страшне бомбардоване, яке попередило наступ німецьких союзників.

Міжнародне бюро новин є в можности перший раз подати деякі подробиці про сі гармати. Нові австрійські гармати се рід гавбиць, зроблених в австрійській фабриці гармат, Скода, недалеко Пільзна. Винахідником є др. Кро, звісний інжинєр в сих заводах. Щодо калібру (величини) вони рівнають ся зі славними німецькими 42-центиметровими „Танте Берта" („тета Берта"), але під многими зглядами вони їх перевисшають.

Сих гармат уживано доси лише два рази — підчас великого наступу Макензена в битві над Дунайцем і в січни 1915 р. під Тарновом. Се є найсильнійше артилерийне оруже в руках центральних держав. З причини великого розміру трудности і кошти, получені з його транспортованєм, уставленєм і уживанєм, є так великі, що його уживають ся лише в дійсно великих кампаніях.

Головна прикмета нових австрійських гармат, якою перевисшають „тету Берту", полягає в більшій скорости стріляня. Серед нормальних відносин, то значить підчас звичайного бомбардованя, ся гармата дає стріл що 4 хвилі. На случай потреби може стріляти кожді пів хвилі.

Набій є величини 16-літного хлопця. Набій потребує 60 до 90 секунд, щоби відбути свою дорогу, йдучи скоростию і силою, якої доси попередно у війні не бачено. **Під Тарновом набої з тих гавбиць вибивали ями 48 метрів в промірі.**

Амуніцію до тих гармат доставляєть ся при помочи електричних полевих зелізниць, які спеціяльно для сеї цїли будуєть ся. Сама гармата спочиває на бетоновім фундаменті, який є два метри грубий. Будова такого фундаменту вимагала зразу пять днів, але опісля її удосконалено, зменьшуючи до двох днів. Обслуга гармати стоїть від неї у віддаленю всего пів кроків. Уха канонирів є майже герметично (дуже щільно) замкнені.

В РОСІЇ.

Російське міністерство війни робить плян в справі націоналізації армії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПЕТРОГРАД, 28. жовтня. — Президент Керенський удав ся на боєвий фронт.

Часописи подають нині до відома загалу вістку, **що міністерство війни розпочало працю над пляном реорганізації частини армії, беручи за підставу окремі національности.**

З причини дальших заворушень в многих містах і селах проголошено воєнний стан.

Опорожнене Гельзінгфорсу, столиці Фінляндії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПЕТРОГРАД, 27. жовтня. — **Приготовленя в справі опорожненя Гельзінгфорсу, Фінляндія, нині розпочали ся.**

Часопись „Новое Время" доносить, що Німці роблять великі приготованя до висадженя війск у Фінляндії і її здобутя, надіючи ся, що їх праця буде легка з огляду на давнїйшу тут їх агітацію. Як часопись доносить, Німці мають намір перевести скорий напад на російські війска і перетяти зелізничий шлях, який веде через Фінляндію до Торнеа, щоби в сей спосіб відділити Росію від Швеції.

Петроградови не грозить вже небезпека.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ЛОНДОН, 26. жовтня. — Німці продовжують дальше свій відворот в напрямі Двини на північнім російськім фронті. Російські війска посунули ся аж до зелізничого шляху Рига-Орел, не бачучи неприятеля, як се доносить рапорт головного штабу. Вони є тепер віддалені всего кілька миль від Двини.

Відворот Німців переведений в так великім розмірі, що майже всяка небезпека, яка грозила Петроградови зі сторони суші, зістала усунена.

Доносять, що провізоричне правительство змінило нагло свій погляд щодо перенесеня столиці до Москви і буде переводити поволи приготовленя в цїли перенесеня назад.

Ген. Черемісов, командант російських війск на північнім фронті, повідомив правительство, що положенє його армії значно поправило ся, що війска пробуджують ся сами до сьвідомости та що він забезпечив всї дороги, які ведуть до Петрограду.

Троцький, провідник большевиків, заповідає офензиву проти правительства.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Лев Троцький, президент екзекутивного комітету петроградської ради роб. і салд. депутатів, промовляючи на зборах ради в північній части Петрограду, заявив, **що ся організація доси проти провізоричного правительства лише боронила ся, але тепер вона мусить перейти до офензиви.**

Він обжалував правительство за те, що воно мало намір покинути Петроград в хвилї небезпеки.

„Роб. і салд. депутати його не опустять, — сказав він. — **Вони будуть бороти ся, коли зайде конечність й до самої смерти, в Петрограді, в цїли обороню".**

21 війскових бунтів в протягу 9 днів.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПЕТРОГРАД, 26. жовтня. — **В протягу 9 днів в місяци жовтни було 21 бунтів, 16 заворушень анархістичних і 16 погромів в ріжних сторонах Росії,** — заявив нині на засїданю парляменту міністер війни, ген. Верховський.

Адмірал Вердеревський, міністер марнарки, додав, що богато анархістичних заворушень дучало ся в околицях копалень угля, де вони є для безпечности правительства найбільше грізні, бо вони загрожують недостачою засобів угля для російської фльоти.

Міністер для внутр. справ видав окремі зарядженя до всіх губерній в справі спеціяльної охорони всіх чужинців.

Протижидівські погроми.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Вісім Жидів убито і двайцять ранено підчас протижидівських заворушень в Переяславі, губ. Полтава, — після каблевого донесеня, яке одержала нині жидівська часопись „Форвертс". Телеграма подає, що підчас подібних заворушень убито також двох Жидів в Рославли, губ. Смоленск.

З огляду на сї заворушеня всеросійська рада рішила перевести безпровололочно зорганізоване комітетів проти погромів і поробити кроки в цїли здавленя всякої протиреволюційної і протижидівської агітації.

Російські гармати стріляють на тих, що хочуть „братати ся".

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПЕТРОГРАД, 28. жовтня. — Урядовий звіт доносить, **що російська артилерія обстрілювала вчера російських жовнірів, які братали ся з Німцями.**

Урядовий звіт звучить:

„В околиці Ілюкста кількадесять наших жовнірів братало ся з Німцями. Підчас того наша артилерія отворила на них огонь і розігнала. Німці робили також заходи, щоби братати ся в околиці Крева і недалеко села Ларова, на полудневий схід від Барановичі".

Російські генерали про деморалізацію армії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

МОСКВА, 28. жовтня. — Генерали Алексієв і Брюсілов, бувші головні команданти російських війск, і ген. Рузский, член найвисшої воєнної ради, промовляючи на конференції політичних провідників, **заявили, що деморалізація в армії стає чимраз більша і ненависть між офіцирами і жовнірами постійно зростає.** Поверх 10.000 офіцирів усунено, і вони нині за фронтом ведуть нуждене житє.

Як довго будуть істнувати військові комітети у теперішній формі, так довго, заявили бесідники, привернене карности в армії буде неможливе.

Ген. Каледін має здавити анархію в околицях копалень.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Ген. Каледін, атаман донських козаків, телеграфував до міністерства війни, що є річию неможливою здавити змагаючу ся анархію в околицях копалень з причини браку карности серед міліції.

Він заявив, що самозванчі організації підривають силу власти, і зажадав відповідних фондів на переведене реорганізації міліції.

Російський адмірал утопив ся.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПЕТРОГРАД, 28. жовтня. — **Адмірал Владиславов, який був командантом фльотилї підводних лодок підчас воєнних операцій проти російських островів в Балтійськім мори, пропав.**

Думають, що він упав з покладу підводної лодки.

—о—

„Американська Федерація Праці" відкинула запрошене російських соціялістів.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ВАШІНГТОН, 26. жовтня. — **Екз. комітет „Американської Федерації Праці" (Амерікен Федерейшен оф Лейбор) не приймив запрошене на міжнародну конференцію робітників і соціялістів всіх держав, яке прислав екз. комітет російської „Ради роб. і салд. депутатів", заявляючи, що відбуване такої конференції тепер не є в пору, нещастиве і не може принести добрих результатів.**

—о—

Бувший російський цар, Николай Романов, відвідає Америку.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ВАШІНГТОН, 26. жовтня. — **Усунений з престола російський цар, Николай Романов, правдоподібно відвідає небавом Злучені Держави.**

Англія зробила предложене російському правительству, що годить ся дати захист для Романових в Англії. Думають, що вія удасть ся до Англії дорогою через Злучені Держави.

—о—

СПРАВА ПОЛЬЩІ.

Гр. Тарновський іменований президентом польского кабінету.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

КОПЕНГАГЕН, 26. жовтня. — Варшавська часопись „Дзєннік" доносить, що німецьке правительство згодило ся на кандидатуру **гр. Адама Тарновського,** бувшого австро-угорського посла для Злучених Держав, на становище **президента польського кабінету.**

Німці доси були противні іменованю гр. Тарновського, щоби не збільшувати впливу Австрії в Польщі коштом Німеччини.

—о—

Польська армія в Злучених Державах.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ВАШІНГТОН, 26. жовтня. — Ігнац Падеревський, польський піяніст, має намір утворити у Злучених Державах армію всилї 150.000 Поляків до служби з аліянтами на французькім фронті. Відповідний плян предложив він секретарови війни, Бейкерови.

Гриць Чупринка.

САМОВЛАДА.

Тільки згубить сокіл піря —
Як полине він у льот;
Так твоя нудьга й зневіра
Нам сьвідчить, що ти банкрот.

Десь колоси, трави й стерня,
Грає царство степове;
Ти-ж розкинув дивні зерна
На камінє гробове.

Так постій, не пий отрути,
Божевільно не ридай;
Не гати з одчаю в груди,
Сам душі пораду дай.

Ти поет, ти дух співучий,
Ти носитель віщих слів;
Будь як змій огнепекучий,
Будь як гидра в сто голів.

Сам свої загоюй рани,
Сам зрікай ся від журби; —
В час, як хилять ся титани,
Бють їх діти і раби.

Що таке болючі рани?
Не звикать тобі до рап!
Знаю, бачу крізь тумани,
Як блищить твій дивний лан.

Ти забудь нудьгу й проклони;
Грає сонцем сьвітлий вид;
Знову встануть легіони
З віщим словом до побід.

АФОРИЗМИ.

Не засади, але індивідуальности рядять сьвітом.

—

Добрі артисти істнують лише в тім, що творять; яко індивідуальности є цілком незахоплюючі.

—

Великий поет є найменьше поетичною особою в сьвіті; меньші поети є чаруючі. Той же поезію, котрий не вміє її написати. Инші пишуть поезії, котрими жити не мають відваги.

—

Ніяке житє не є знищене, крім того, котрого розріст є задержаний.

—

Бути добрим — значить бути в згоді зі самим собою; бути примушеним до згоди з другим — є незгодою.

—

Животна трагедія бідних полягає на тім, що нічого собі не можуть позволити, крім резиґнації.

КОЛИ КОМУ ТЯЖКО намовити несьвідомого Українця до читаня своєї ґазети, то се не повинно знеохочувати чесних Українців від дальшої аґітації. А от редактори не знеохочують ся писати, хоч часто за їх працю їх ще й лають. Спільна праця всіх людий доброї волї мусить колись увінчати ся успіхом. Тому намовляйте кождого до передплати на „Свободу".

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Поклик президента в справі жіночого права голосованя.

Президент Вілсон видав поклик до виборців нюйорського стейту, щоби вони при виборах 6. падолиста голосували за признанєм в стейтї права голосованя для женщин.

З приводу того лідери суфражисток висказують свою радість і вірять у побіду свого довголітного ідеалу, за який безнастанно вони борять ся. Кажуть, що тепер і найбільший ворог жіночого права повинен на хвильку застановити ся і голосувати за сим, аби жінкам признано право голосованя, бо сього вимагає всесьвітна демократія.

Жіноче право в стейті Індіяна признано неконституційним.

Найвисший суд в Індіяна заявив, що жіноче право в стейтї Індіяна є неконституційним. З приводу такого рішеня тисячі женщин, які при надходячих міських виборах мали голосувати, тепер стратять се право.

Теперішна конституція стейту Індіяна признає виборцями лише горожан мужеського пола. Леґіслятура не мала позволеня радити над справою жіночого права голосованя, отже женщинам була признано право голосованя неправно.

Студенти медицини увільнені від війска.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Ґенерал Кенеді в таборі Дікс, в Райтставн, Н. Дж., одержав приказ увільнити від війска всїх студентів медицини. В таборі находило ся майже 100 студентів. Правительство прийшло до переконаня, що вони будуть кориснійші для держави нїж лікарі. Заряджено, щоби вони вертали назад до дому і докінчували свої студії.

16-літна скаржить 71-літного.

Пані Вайґент з Вігокен, Н. Дж., внесла до суду скаргу на 71-літного Християна Баєра, який — як. пані Вайґент заявляє — звів її 16-літну дочку.

150.000 пар черевиків для маринарки.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 29, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Департамент фльоти підписав контракт з трома фірмами у Массачусетс на 150.000 пар черевиків.

Фірма Френч, Шраймер і Урмер в Бостонї — 28.000 пар по $4.68 за пару; фірма Леонард і Баровс в Мідлборо — 72.000 пар по $4.88 за пару і фірма Гурлей Шу Компани в Ракленд — 50.000 пар по $4.79 за пару.

Рекорд фабрикації льокомотив.

Фабрика Балдвіна у Філядельфії, Па., яка виробляє льокомотиви, здобула собі рекорд, виробляючи за один тиждень 72 льокомотив, що виносить 3.600 льокомотив річно. Минувшого року фабрика виробила лише 1.989 льокомотив. Нині у Балдвіна працює 20.000 робітників.

Нещастє стрікуло шікаґовських полісменів.

Бровари і салуни в Шікаґо, Ілл., заявили, що від 1. падолиста не дадуть полісменам ніякого напитку даром, як се практикувало ся доси. Полісман, коли хоче випити склянку пива, мусить заплатити за неї як кождий инший.

За провину кажуть купувати бонди позички свободи.

Новий спосіб караня виновників винайшов полїсман С. О'Ді у Вашінґтоні, Д. К. Він прилапав, що Г. Секлес їхав за скоро автомобілем. Притягнувши його на поліцийну стацію, казав зложити 10 долярів задатку на 50-доляровий правительственний бонд, що Секлес і зробив.

Німецьке правительство є властителем американського 50-долярового бонду.

Німецьке правительство стало властителем одного 50-долярового бонду другої американської позички свободи. Один філядельфійський адвокат, якому поручено перевести справу вивласненя німецьких правительственних маєтків у Філядельфії, мав у своїм заряді 60 долярів яко власність німецького правительства. З тих гроший він закупив один 50-доляровий бонд американської позички свободи.

Дівчина продана за 50 долярів.

На зелїзничій стації Ґренд Сентрал Термінал в Ню Йорку заарештовано минувшої суботи двох мущин, Домініка Лїттері і Джеймса Скалїзе. Їх арештовано яко торговців живим товаром. Д. Лїттері мешкає під ч. 1718 Миртл евеню, Бруклин, Н. Й., а Д. Скалїзе під ч. 54 Гіл улиця, Ню Гейвен, Конн. Їх припроваджено на поліційну стацію, а разом з ними також 15-лїтну Фльоренцію Генри з Бруклина.

На поліційній стації дівчина оповіла, що вона працювала в реставрантї під ч. 667 Бродвей в Бруклинї. З дому її украдено і завезено до Перт Амбою, Н. Дж., де й продано якомусь чоловікови за 50 долярів. В кілька днів пізнійше попередні торговці знова викрали її і завезли на зелїзничу стацію в Ню Йорку, відки мали їхати до Ню Гейвен, Конн., і там спродати дівчину другому мущинї.

На стації вони мусїли чекати довший час на поїзд, який мав відїхати аж по північи. Стояли всї троє разом і очікували поїзду. Та якось нехотячи ся трійця впала в око детективови Діксонови, який і почав за ними стежити своїм бистрим оком. Він час від часу поміж товпу зближав ся до трійці і підслухував їх розмову. В тім вдало ся йому підслухати, як один мущина наказував дівчину (Фльоренцію), щоби вона була спокійна і нікому нїщо не говорила. Сказавши се, оба мущини подали ся до відділу чищеня обуви. За ними пійшов і детектив Діксон.

„Панове — сказав Діксон до Лїттері і Сканїзе — я контролюю реґістрантів стейтового військового спису. Чи маєте зі собою картки?"

Лїттері зараз відступив ся в сторону, встромив свою руку в кишеню Скалїзового плаща і витягнув револьвер. В тій хвили детектив Діксон вдарив його боксером і Скалїзе повалив ся на підлогу.

Лїттері мав у Кишенї набитий автоматичний, револьвер, який детектив Діксон зараз відобрав.

І детектив Діксон освободив нещасливу 15-лїтну Фльоренцію Генри з рук торговців живим товаром. — Розправу будуть переводити федеральні власти.

Їй привидів ся батько і брати, а вона поповнила самовбийство.

Сотки людий дивило ся, як 45-лїтна Генрієта Фішман, під ч. 101 Норфолк ул., Ню Йорк, упала через вікно на улицю і покінчила з житєм. Її чоловік, Макс Фішман, заявив поліції, що жінці все привиджував ся померший батько і чотири брати, які згинули на поли битви в австрійській армії. Вона неораз говорила чоловікови, що їй привиджують ся вони і кличуть її до себе.

Макс і Генрієта походять родом із Журавна, Галичина. Там вони і поженили ся. Шість літ тому помер її батько. В 1913 році Генрієта приїхала до свого чоловіка, який вже був у Ню Йорку. Тут жили вони спокійно, доки не вибухла війна. Вона довідала ся, що всї брати пійшли до війска і від початку російського наступу в Галичині вона не мала ніякої вістки від них.

Кілька тижнів тому вона сказала свому чоловікови, що у снї привидів ся їй батько і сказав, що її найстаршого брата Озіяса зловили козаки і убили. Минувшого тижня вона мала другий сон і знова приснив ся їй батько, кажучи, що її инші три брати є убиті. Вона говорила свому чоловікови, що у снї батько казав їй отсї слова: „Ми всї чекаємо на тебе. Прийди, дитино, до нас".

Вставши рано, вона натягла на себе чорне платє на знак жалоби. Так носила його кілька днів. Вкінци занедужала. Коли в хатї не було чоловіка, вона вставала з ліжка і сідала біля вікна і щось думала. Чоловік зауважав, що жінка ходить мов несамовита і старав ся її розвеселити, але всьо було даремно. Минувшої пятниці (26. с. м.) вона вийшла на дах 6-поверхового дому і відти упала на улицю. Погибла на місци. На куснику паперу вона зложила свій тестамент, записуючи чоловікови 125 долярів, які заощадила і зложила в банку.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

„Ангел вопіяше".

На надзвичайнім зїздї духовенства Чернигівської епархії пан-отцї через своє недбальство „врочисто", як вони казали, провалили питанє **українізації церкви.** Богато тому спріяли батюшки з північних повітів Чернигівщини (ті, що при еп. Василію понаходили з курської ґубернії то-що), а також нечесні засоби боротьби учителя Цуйманова, який на доказ того, що українська мова непридатна для Служби Божої, переклав „Ангел вопіяше" так: „Ангел крикнув — реготи, Маріє! і знов кажу — реготи"!

Пан-отцеви Євфамовському, який хотів справедливо осьвітити українську справу, зїзд не дав змоги промовляти.

„Радуй ся невісто неневістная" — вороги українства переклали так: „Радій, дївко, котра з парубком не гуляла".

На зїздї було чимало сьвідоми Українців пан-отців, але вони, на превеликий жаль не зорґанізувались і не протестували проти кощунства учителя Цуйманова. — („Нова Рада" ч. 122).

ВСЯЧИНА.

Винахідник системи відтисканя пальців помер.

В Лондонї помер Вілїям Джеймс Гершель, винахідник системи ідентифікованя особи при помочи відтиску пальця. Сю систему винайшов він в 1859 році, а в 1878 році ужив її пораз перший для своїх цїлий, будучи тоді анґлійським урядником в Індії. Помер у 85. році житя.

Горяча страва і рак.

„Причина рака є нині ще незнана в медичних науках" — сказав др. Вілїям Т. Майо з Рочестер, Мінн., виголошуючи свою промову перед слухачами-лїкарями, які зібрали ся минувшого тижня в числї 3.000 на осьму річну конвенцію Клїнїчного Конґресу Лїкарів у Шікаґо, Ілл.

Обговорюючи недугу так звану „рак", др. В. Т. Майо прийшов до висновку, що лїкарська штука ще не може точно описати причину повстаня тої недуги. Але меньше-більше здогадують ся, що уживанє горячих страв спричиняє повстанє рака у внутрішних орґанах.

Хто їсть чисту страву і все в однаковій температурі тепла, той усуває найважнійшу причину повстаня рака.

В Злучених Державах вмирає річно 300.000 новонароджених дітий.

В Злучених Державах родить ся річно майже 2,500.000 дїтий, з чого 300.000 умирає, не доживши одного року. Отже на кождих 8 дїтий, які родять ся на американській земли, одно зараз вмирає. Значить, що житє американської дитини є загрожене найнебезпечнійше в першім році по її народженю. 70-лїтний чоловік може скорше дожити 71-го року нїж новонароджена дитина 1-го року.

Протягом 10 лїт в Злучених Державах умирає стільки дїтий, що ними можна заселити таке місто, як Шікаґо, або таку державу, як стейт Ню Джерзи, або майже стільки, як тепер виносить населенє 8 стейтів: Айдаго, Арізона, Вайомінґ, Кольорадо, Монтана, Невада, Ню Мексіко і Юта.

Смертність новонароджених дїтий в Злучених Державах рівнаєть ся скількости убиваних птиць або зьвірят.

Подаючи повисшу статистику, Бортон Дж. Гендрік в „Ґарпер'с Маґазін" робить докір Злученим Державам, що вони так мало дбають про плеканє дїтий. Злучені Держави, зі 124% дїточої смертности на 1.000 новонароджених дїтий, він порівнує зі Сербією, де процент смертности є малощо більший. Порівнує також з Анґлією, Данією, Ірляндією, Норвеґією, Фінляндією, Францією, Швецією і Шотляндією, де процент смертности є ще більший нїж в Сербії. Але дає Злученим Державам на взір також Нову Зеляндію, де смертність між новонародженими дїтьми виносить лише 51% на 1.000.

Найгірше під тим оглядом стоїть република Чілї, де новонароджених дїтий умирає одна трета часть.

Під оглядом смертности новонароджених дїтий Німеччина занимає також дуже погане місце. В цїлій німецькій державі умирає річно 336 новонароджених дїтий на кожду тисячку, з чого на Пруси припадає 146%, а на прочі провінції Німеччини 192% на 1.000.

Дописи.

З NEW YORK, N. Y.

На критику критика.

В числї 127. „Свободи" прочитав я рецензію з концерту в Ню Йорку, підписану п. Василенком. Передівсїм скажу, що чоловік, який береть ся до критики, повинен сам розуміти ся на тім, що критикує і посїдати висше знанє, а не в критиці шукати своєї реклями. П. Василенко зове сам себе артистом, а не знати властиво від чого, бо артист мусить мати студії і укінчені артистичні школи. Хто є п. Василенко і які його школи — знаєть ся. Та меньше з тим.

Не був би я звертав стільки уваги на його рецензію, якби не се, що п. Василенко приписав собі найбільше слави, особливо з концерту в Ню Йорку з неділї. Аби нїбито представити себе за доброго критика, кождому з малими вимками причіпляє якусь латку. Тимчасом його критика для хору п. Гундича була лиш обидою, бо такого хору не можна дебудь почути. Хор пописав ся так красно, як нїколи. Всї кусники відспівав дуже гарно, а найкрасше „Кобзу". Се признали всї критики і некритики.

Панї Корецька якраз була при голосї як рідко, а в високих позиціях цїлком не виглядало, якби їй було затяжко, але противно, здавало ся, що може тягнути не знати як високо.

П. Зазулякови дав п. артист: „досить добре". Не знаю, чи то може трохи і з заздрости, бо і п. артист має притенсію також до якогось барітона, — а може лише, щось написати. Від себе скажу. Голосом і виконанєм п. Зазуляка всї були одушевлені. І не скритикували його як п. артист на „досить добре", але просто уносили ся над ним і віддали п. Зазулякови пальму першенства. А що п. Зазуляк співав ріжні пісні, то се не понижає його вартости, противно, підносить його, що він працює над собою і співає в ріжних язиках, бо він не є богачем, але працює на хлїб; а зі своєї мови в Америці не вижиє.

За пяністки шановний пан критик анї не згадав. А обі вони грали прекрасно, тільки шкода, що наш нарід не розумієть ся на фортепянї і власне підчас артистичної гри пяністок був такий гамір на гали, що аж жаль серце краяв. Здаєть ся, що й наш критик-артист тоді в найліпше собі розмовляв з милими собі особами, як звичайно.

Виносить ся п. Василенко, що він понад всїх дістав бурю оплесків. Та то не за голос, анї не за спритність, але за комічне поведенє і співанє. Аби правду сказати, то цїла „Солоха", якою п. артист так всюди пописуєть ся, надаєть ся більше до бари нїж на такий поважний концерт. Такі „Солохи" лиш простїйший нарід до шаленого сьміху доводять.

Вкінци скажу, що, аби справедливо скритикувати, треба бути на гали і пильно уважати на виконанє. Тимчасом пан артист анї не був на гали, а лиш за кулїсами за співаками.

Х. У.

Всеукраїнська учительська Спілка.

На перших підготовчих зборах по заснованю Всеукраїнської Учительської Спілки були слухачі київських інструкторських (по українізації школи) курсів, політично-педагогічних та агітаційних курсів; на курсах собі пробували учителі з цілої України. Всього було до 400 осіб.

Основні принципи обєднаня учителів Українців у Всеукраїнську Учительську Спілку.

Збори приняли в такій редакції:

1. Всеукраїнська Учительська Спілка є центральний обєднуючий орган місцевих професійних організацій (районних, повітових, губернських).

2. Всеукраїнська Учительська Спілка має на меті:

а) організацію осьвіти на основах науки, націоналізації, свободи, демократизації і децентралізації.

б) оборону правних, культурних і економічних інтересів учительства в згоді з інтересами инших трудових верств населеня.

в) обстоюванє і пропаганду федеративно-демократично-республиканського устрою Росії і національно-територіяльної автономії України (се завданє є тимчасове і виникає з потреб політичного моменту).

3. Всеукраїнська Учительська Спілка є організація національна, а не територіяльна.

4. Місцеві організації, які складають Всеукраїнську Учительську Спілку (районні, повітові, губернські) в своїм внутрішнім житю мають повну автономію; звичайно стежать за тим, щоб своюю діяльність вести в згоді з загальними принципами Всеукраїнської Учительської Спілки.

5. Членами Всеукраїнської Учительської Спілки можуть бути учителі-Українці як низших, так і середних і висших шкіл; згуртувавшись у місцеві організації на вказаних висше принципах, вони потім всі гуртом вступають у Спілку.

6. Висшим законодатним органом Всеукраїнської Учительської Спілки є зїзд представників (делєгатів) усїх місцевих організацій. Число представників повинно бути пропорціональним числу членів у ній. Пропорцію установляє найперше Бюро Спілки.

7. Виконавчим органом Всеукраїнської Учительської Спілки є постійне Центральне Бюро (Рада Всеукраїнської Учительської Спілки), котре вибирає зїзд делєгатів від усїх місцевих організацій. (Делєгати від місцевих організацій вибирають ся безпосередно).

8. Кошти Виконавчого Органу Спілки складають ся з певних відсоткових вкладок від кождої місцевої організації; розмір відсотків від 5 до 10 встановляє зїзд делєгатів з жертв, з прибутків від вистав, лекцій, видань і т. п.

Членська вкладка тимчасового встановлюєть ся 3 (три) карбованці, з них 10% виплачуєть ся зараз в тимчасове бюро.

Крім сих точок, з котрих деякі потрібно детально розробити, бажано булоб в той статут, що буде піднесено на ухвалу зїзду представників місцевих організацій, внести ще деякі пункти, як обовязкові, змісту цілком професійного а саме:

1) Всеукраїнська Учительська Спілка повинна мати представництво перед Українським Соймом і перед всіми подібними інституціями.

2) Ніяка шкільна справа не повинна бути вирішена, ніякий шкільний проєкт не може бути складений і розроблений без представництва Всеукраїнської Учительської Спілки. Все, що торкаєть ся школи, учительства, приміром складання пенсій, заведеня Центральної Каси запомоги, асекурования і т. п., все повинна розробляти або виключно Всеукраїнська Учительська Спілка або инші інституції вкупі з представниками Всеукраїнської Учительської Спілки, і тільки після сього всякі проєкти щодо школи та до учительства можуть підноситись на хвалу законодатних інституцій.

Закінчив докладчик так: „Підготовча Комісія ні на одну мить не кидала думки про величезну ролю українського учителя в житю свого народу, про ті відповідальні обовязки, які накладає на нього сучасне житє, і у великім ділі відродженя рідного народу український учитель повинен відограти значну ролю, як заведенем рідної осьвіти в школі так і просьвітою селянства в його культурним, економічнім і національно-політичним житю. Через те майбутний статут повинен мати пункти про те, що український учитель через Всеукраїнську Учительську Спілку повинен брати найбільше активну участь в громадським житю у виборах, починаючи від сільської управи і кінчаючи виборами соймовими і до загально-російського парляменту. Всеукраїнська Учительська Спілка повинна брати як найближшу участь в кооперативнім русї України, в культурно-просьвітнім житю, в усяких промислових селянських, робітничих і инших громадських організаціях в межах України і поза її межами.

Після сього принятий проєкт організації „Тимчасового Центрального Бюра Всеукраїнської Учительської Спілки при Шкільнім Виділї при Центральній Українській Раді".

Проєкт організації „Тимчасового бюра Всеукраїнської Учительської Спілки при Шкільнім Виділї при Центральній Українській Раді.

1) Тимчасове Центральне Бюро Всеукраїнської Учительської Спілки складаєть ся з шістьох представників від учителів-слухачів курсів, по два від кождих курсів — інструкторських, повітових (політично-педагогічних) та агітаційних і двох представників від Шкільного Виділу при Центральній Українській Раді і від Ради Т-ва Шкільної Осьвіти (по одному від кождої організації).

Примітка: Бюро має право кооптувати сторонних осіб з повним голосом.

2) Бюро вибирає з поміж себе голову, його заступника, писаря і скарбника, а також розкладає між останними членами всю потрібну роботу.

3) Бюро має всї права тимчасового центрального обєднуючого органу учительських учительських спілок і веде всї справи, що торкають ся організації Всеукраїнської Учительської Спілки, а саме:

а) виробляє проєкт статута Всеукраїнської Учительської Спілки і розсилає його для ознакомленя по всіх місцевих учительських організаціях України.

б) примає в спілку окремі місцеві організації (районні, повітові, губернські).

в) приймає жертви, з яких складають ся кошти Бюра.

г) Скликає зїзд представників від усїх місцевих організацій:

1) для затвердженя статута Всеукраїнської Учительської Спілки, 2) для вибору постійного Центрального Бюра Спілки, 3) для вирішеня других гуртових справ Спілки.

д) веде всякі зносини з місцевими організаціями в справах інформаційних та инших.

4) Тимчасове Бюро складає свої уповноваженя після того, коли вибере зїзд представників місцевих організацій постійне Бюро, якому воно передає всї свої справи (між ними й грошеві).

Зїзд представників учительських спілок постановлено скликати в серпни.

(„Українець на Зеленому Клині", ч. 10, з 16. вересня).

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

АСТОРІЯ, Н. П. Бр. св. Николая, від. 5, подає до відома всім своїм членам, що на річнім мітінґу зістав вибраний отсей уряд: М. Козак, предс.; А. Климишин, заст. предс.; В. Дилак, секр.; П. Копан, заст. секр., П. Брислaвський, кас.; С. Лішак, заст. кас.; Н. Олійник і П. Климишин, контрольори; Н. Матрафайло і П. Климишин, опікун хорих; Г. Івасів і П. Олійник, хорунжі; М. Назимнак, капітан, С. Лазоришин, заст. капітана. — В. Дилак, секр.

НЮ ЙОРК, Н. П. Тов. „Зоря", від. 69, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що на річнім мітінґу дня 6. жовтня с. р. вибрано слідуючий новий уряд: М. Боднар, предс.; Н. Забавчук, заст. предс.; Н. Петрівський, кас.; В. Мартинів, заст. кас.; А. Загоруйко, секр.; І. Дмитрів, заст. секр.; Н. Мартинів і А. Сидорович, контрольори; Н. Юрчак і І. Скорний, опікуни хорих; І. Глива, маршалок. — А. Загоруйко, секр.

БАДАНЄ І ПОРАДА ДАРОМ!

Др. СПІЛЛІНГЕР

Посьвятив ся для хорих, незаможних людей, котрі не є в можности платити високих цін за своє бадане.

ПОВІДОМЛЯЄ, що застарілі недуги можуть бути вилічені без ужитя якихнебудь ТРОЮЧИХ ЛІКІВ при помочи електричних приладів. Рівночасно в богато таких случаях, які передше вимагали операції, можна нині вилічитись цілком лїпше тим самим способом без ужитя ножа.

Маю в посіданю найновійші машини, при яких помочи можу заглянути до внутра і обадати хорілі внутренности людського тїла і костий та пізнати причину недуги. Другою машиною можу впровадити струї електричного сьвітла в тїло і забити ними заразливі бакцилї, які є причиною всїх недуг і людських недомагань. Той спосіб лїченя є не тільки нешкідливий, але дійсно приємний і дуже корисний для кождого пацієнта. — КОЖДОГО ПАЦІЄНТА, котрого узнаю за невилїчимого, не піднимаюсь лїчити. Однакож кождого, котрого узнаю до вилїченя, старамось вилїчити в як найкоротшім часї. ГОДИНИ офісові в понедїлки, середи, і пятниці від години 9. рано до 12. в полудне. У вівтірки і четверги від 9. рано до 8. вечером. В суботу від 9. рано до 9. вечер. В недїлї від 9. рано до 12. перед полуднем.

ДОКТОР І. СПІЛЛІНҐЕР,
153 E. 18th St., New York City.
близько стації елевейтру 3-ої евенї і субвею.

Dr. KOLER,

638 Penn Ave., Pittsburg, Pa.
ЛІКАР
(говорить по українськи)

DR. KOLER є одиноким лїкарем в Пітсбурґу, котрий відбув свої студії в Варшаві, має 28 літ досьвіду у лїченю. Я лїчу ревматизм, пропуклину, гемороїди, шкрофули, недуги легких, серця, жолудка, утробу, нирок, кишок, міхура, шкірні, як і всі недуги мущин, спричинені нечистотою крови. 914 і 606 уживаєсь при лїченю недуг крови. Голосіть ся особисто, почтою не лїчу. 105—

Години принятя: від 9. рано до 8. веч., в пятниці від 9. до 5. лише, в недїлї від 9. до 2.

Читайте „Свободу" і приєднуйте їй нових передплатників!

ДО ХОРИХ ЛЮДИЙ ПО ВСІХ ЗАКУТИНАХ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ!

Др. Б. ГОГЕНБЕРГ,
славний спеціяліст зі старого краю

поручає всім терпячим Українцям, так мущинам як і женщинам свої успішні лїкарські услуги.

ЛІЧИТЬ З НАЙЛІПШИМ І НАЙПЕВНІЙШИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, ВСЯКІ НЕДОМАГАНЯ ЖОЛУДКОВІ, НЕДУГУ УТРОБИ, НИРОК, ЗҐРУБЛЕНЄ ЖИЛ, ГЕМОРОЇДИ, НЕДУГИ СКІРНІ, РІЖНІ ЗАТРОЄНЯ КРОВИ, ЗАПАЛЕНЄ СЛІПОЇ КИШКИ І Т. Д. 105—

Доконує всякі найтяжші операції мущин, женщин і дїтий в своїм офісі або в домі пацієнта, спеціяльно ж не вдаючись до пропуклину при помочи спеціялїста з Відня.

Єсли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним довірєм свою недугу, а дістане совісну і безплатну пораду.

На відповідь залучіть почт. марку.

Dr. B. HOHENBERG,
304 2nd Ave., (між 17 a 18 ул.)
New York City.

Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон: 1882 Stuyvesant.

SANTAL CAPSULES MIDY

МОЧОВІ ВІДХОДИ реґулює в 24 ГОДИНАХ
Кожда гильза має напись з MIDY
Уникайте підробів.

ДАРОМ! Кождий дістане катальоґ найгарнійших рірічий і ще почуваних — даром, — хто надішле нам свою адресу і залучить 4 цнт. марку на оплату пересилки. 88-
GLOBE NOVELTY CO.,
Box 41, Sta. D., New York City.

НЕДУГИ МУЩИН

Я є одинокий спеціяліст недуг мужеських в Пітсбургу, котрий говорить по українськи.

Найдовше Істнуючий, найуспішнїйший і заслугуючий на довіре спеціяліст недуг мужеських, котрий усе своє знане і довголітну практику віддає для услуги недужих.

DOCTOR LORENZ,
II. поверх, фронт. 76-89
644 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.
Урядові години: Щодня від 9. рано до 8. веч. В пятниці від 9 рано до 8. веч. В недїлї від 10. до 2.

ЗВІСНИЙ

Dr. GREY

СПЕЦІЯЛІСТ.
ЙОГО ОФІС ІСТНУЄ ПОНАД 30 ЛІТ.

117 E. 17th St., New York City,
близько Union Square.

Коли терпите на нирки або міхур, болі крижий, голову або груди, кашель, застуду, ечему, нервовість, катар, слабости носа, горла і жолудка, серця, запір, пропуклину, гемороїди, фістулу, ревматизм, невральґію або яку иншу недугу, ідїть до добре звісного і давно основаного офісу д-ра Ґрея. Коли лїкар, котрий лїчив Вас ще не вилїчив Вас, прийдіть до мене безпроволочно.

ПОРАДА ДАРОМ.—ЛІКИ $1.00

За професійну обслугу числить низькі ціни.

Години: від 9-ої до 8-ої; в недїлї від 9-ої до 3-ої. 104—

ЧИ ВИ Є ПЕРЕДПЛАТНИКОМ „СВОБОДИ"?

КОЛИ ЩЕ СЕЇ ЧАСОПИСИ НЕ ПЕРЕДПЛАЧУЄТЕ, ТО ЗАЧНІТЬ ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ ЇЇ СЕЙЧАС.

„СВОБОДА" є найбільшою зі всіх українських часописий в новім і старім краю.

„СВОБОДА" виходить три рази тижнево — у второк, четвер і суботу.

„СВОБОДА" подає цікаві новини американські і краєві, популярно-наукові розвідки, оповіданя і фейлєтони.

„СВОБОДА" також подає найдокладнійші відомости з поля війни і з нашого рідного села та повіту.

ПЕРЕДПЛАТА ВИНОСИТЬ:

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ:
НА ЦІЛИЙ РІК....$2.50
НА ПІВ РОКУ....$1.25
НА ЧОТИРИ МІСЯЦІ....$1.00

ПОЗА ГРАНИЦІ ЗЛУЧ. ДЕРЖАВ:
НА ЦІЛИЙ РІК....$3.25
НА ПІВ РОКУ....$1.75
НА ЧВЕРТЬ РОКУ....$1.00

Звертаємо увагу, що на кредит нікому не висилає ся часописи.

Гроші належить висилати враз з замовленєм на почтовий або експресовий моні-ордер або в реджістрованім листі на адресу:

„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ НАРОДНА ДРАМА ЗІ СПІВАМИ В V. ДІЯХ ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ, ТА НА ВЕЧЕРНИЦІ

Ся книжка надає ся вповні для аматорських театральних вистав. До відограня потрібно всего 8 женщин і 7 мущин. — Ціна за примірник 30 цнт., за 15 примірників $3.35.

Замовленя і гроші посилайте до:
„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

Др. С. М. КАУФМАН
111 E. 7th Street, NEW YORK CITY

Спеціяліст всіх мужеських і женських внутрішних недуг. Лічить новими машинами електричними, уживає X-Рей.

Години принятя: від 9-ої рано до 9-ої вечер. 104—

Друкарня „Свободи"

виконує
СТАРАННО, ДЕШЕВО І НА ЧАС ВСЯКІ ДРУКАРСЬКІ РОБОТИ,
як:
ТИКЕТИ, ПРОГРАМИ НА ПРЕДСТАВЛЕНЯ, БАЛЇ І КОНЦЕРТИ.
НАГОЛОВКИ ДО ЛИСТІВ, КОВЕРТИ, ФОРМУЛЯРІ, КАРТИ КУПЕЦЬКІ І ВІЗИТОВІ.
КНИЖОЧКИ КОЛЄКТОРСЬКІ ДЛЯ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ.
СТАТУТИ, БРОШУРИ І БІЛЬШІ КНИЖКИ.

Вп. Урядники Відділів У. Н. Союза повинні звертатись зі всякими друками до друкарні „Свободи".

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

НЕДУЖІ ЛЮДИ

Не тратьте надії тому, що другі доктори і спеціялісти, не змогли Вас вилїчити, не тратьте часу, а ідїть сейчас до д-ра Фалька, широко звісного спеціялісти, котрий в послідних (20) роках вилїчив тисячі недужих мущин, і коли Ваша недуга є до вилїченя, то він Вас вилїчить скорше і дешевше ніж який инший спеціяліст. 117—

Лїчить ОСЛАБЛЕНЄ НЕРВІВ, НЕДОМАГАНЯ ЖОЛУДКА, СКІРНІ НЕДУГИ, РЕВМАТИЗМ, БОЛЇ в хребті і ногах, і ГЕМОРОЇДИ.

ПОРАДА ДАРОМ.

Dr. FALK, спеціяліст,
11 West 28th St., New York City.
межи 5-ою і Бродвей.

Офісові години від 10. до 7. щодня. В недїлї і американські сьвята від 10. рано до 1. попол.

МУЩИНИ

Коли терпите на подразненє нервів, утраченє житєвої сили і енерґії, на хоробу жолудка і нирок, загальне ославленє, параліж, нічні поти в наслідок слабости, болї з причини надмірного їдженя і питя, або инших неосторог, то наш найновійший винахід 126-36 38-40

JUVITO TABLETS

які є зладжені з найбільшого лїчничого зіля в цілім сьвіті, дасть Вам скору і певну поміч. Пришліть $1.00 за одну пачку або $5.00 за шість пачок. Коли бажаєте, щоби накупок забезпечити, то пришліть 10 ц. більше. Пишіть на адресу:

JUVITO LABORATORY,
South Hill Branch 25,
PITTSBURGH, PA.

ВИНАХІДНИКИ

500

тисяч адресів фабрикантів, купців і КАПІТАЛІСТІВ з Америки і з Канади маємо тепер в своїх руках і є до розпорядимости всім українським ВИНАХІДНИКАМ. Може знайдете між тими адресами кого, хто би занимав ся Вашим винаходом і схоче його виробляти або КУПИТИ? ВИНАХІДНИКИ! Чи опатентовалисьте вже свої винаходи, може Ваш винахід є в опатентованю, може хочете доперва Ваш винахід ОПАТЕНТОВАТИ? Зголошуйте ся сейчас письменно до нашого Бюра, позаяк Ню Йорк місто міліонове, фабричне і промислове, повинно бути найлїпшим містом до ПРОДАЖИ ПАТЕНТУ. Наша філїя знаходить ся також під Barrister Bldg., WASHINGTON, D. C.

ЦІЛКОМ ДАРОМ висилаємо наш провідник винаходів „що винаходити" і „як патентовати" для тих, що тепер хочуть щось винайти. 68в—

AMERICAN EUROPEAN PATENT OFFICE,
256 Broadway, (S.) New York, N. Y.

ЧИ ХОЧЕТЕ ВІДНОВИТИ ЖОЛУДОК.

Коли так, то можете се осягнути уживаючи „Гофмана Гірке Вино",

котре чистить жолудок, чистить кров і скріпляє нерви, а знаменно помагає при браку апетиту, нестравности, недузі черева і утрати ваги. 125в—

Сей гідний подиву винахід поміг тисячам людий, поможе і Вам і лїкарі його поручають.

Продає ся його у всіх торговлях, а коли на запитане його не дістанете, пишіть впрост до нас. Одного доляра за фляшку, за 6 фляшок $5.00.

PORTONAL DRUGS CHEMICAL CO., Inc.
221 N. Main St., Yonkers, N. Y.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЦІКАВИХ КНИЖОК

які має на складі КНИГАРНЯ „СВОБОДИ":

Арендар. Драма в 3. дїях. — Ціна 25 ц.
Американський Шляхтич. Образ з житя руських робітників, в 3-ох дїях. — Ціна ....30 цнт.
Американець, веселий образ з житя народу зі співами, в трох дїях. — Ціна ....15 цнт.
Абу Касимові капцї. — Арабська казка Написав Іван Франко. — Ціна 30 цт.
Американський гимн „Май Контри" під нотами в українськім перекладї. — Ціна ....10 цнт.
Американські трости. — Ковбок. (Казка). — Еміґранти.— Днї нашої слави і недолї. — Ціна ....15 цнт.
Амалюнґа. — Займаюче оповідане з часів боїв між Европейцями а Індіянами в півн. Америцї. — Ціна 20 цнт.
Байки-небилиці. — Ціна ....10 цнт.
Бондарівна. Драма в 4. дїях а 5. відслонах. — Ціна ....20 цнт.
Букварь для дїтий першого року науки. — Ціна враз з пересилкою 30 цнт.
Блудний син. Образ з житя наших виселенців в Америцї у 4 актах зі співами. — Ціна ....25 цнт.
Богдан Хмельницький в Галичинї (2 ілюстрації). — Письмо (6 ілюстраций). — Фляшка горівки. — Не в добрий час (4 ілюстрації). — Днї нашої слави і недолї. — Ціна ....15 цнт.
Великий підручник школа на скрипку, самоучитель, з всякими потрібними вказівками для початкуючих. Ціна враз з пересилкою $1.25
Воєнні пісні. — Ціна ....15 цнт.
Вибір поезій Івана Франка (з житєписю автора). — Ціна ....35 цнт.
Вічевий співаник. — Ціна ....5 цнт.
Весела книжочка з 17 образками. — Гумористично-сатиричний збірник для сумних людий. — Містить в собі богато сьмішних віршів, дотепів і оповідань. — Ціна ....35 цнт.
Вертеп. Сценічна картинка для колядників, що ходять по хатах в часї Різдвяних Сьвят. — Ціна ....5 цнт.
Вихованець. Народна комедія в 3. дїях зі співами і танцями. — Ціна 25 цнт.
В неволї темноти. — Комедія з житя русько-американського народа в 3. актах. — Ціна ....25 цнт.
Вільний чоловік і инші оповідания. — Ціна ....40 цнт.
Весела читанка з образками. — Ціна ....15 цнт.
І. Вечері на хуторі біля Диканьки. ІІ. Ярмарок в Сорочинцях.—Ціна 15 цнт.
Вода в природї. — Умірковаий та щирий. (В. Винниченко). — Заграй. — Останки „Фортуни". — Днї нашої слави і недолї. — Ціна ....20 цнт.
Граматика української мови. Уложили В. Коцовський і І. Огоновський — Ціна ....40 цнт.
Гетьман Мазепа. Дуже поучаюча книжка з ілюстраціями. — Ціна ....25 цнт.
Гостина сьв. Николая, драматична гра для дїтий. — Ціна ....10 цнт.
Галка смерти. — Ціна ....5 цнт.
Галицькі анекдоти. (Гумористичне оповіданя). — Ціна ....10 цнт.
Ґеновефа. — Ціна ....30 цнт.
Гаси огонь поки не розгорів ся і инші оповіданя. — Ціна ....20 цнт.
Другий альбом найкрасших українських 25 пісень з нотами на хори мішані, мужеські і сольові. Зладив Г. Е. Смоленський. — Ціна ....75 цнт.
Домашна кухня (як варити і печи). Зладила Леонтина Лучаківська. Дуже практична і потрібна книжка для наших ґаздинь і дівчат. — Ціна ....75 цнт.
Дяк. Оповідане Марка Вовчка. — Ціна ....20 цнт.
Два домики і одна фіртка. Комедія в 1. дїї. — Ціна ....15 цнт.
Два брати, з байок Братів Ґріммів. — Ціна ....15 цнт.
Девять братів і десята сестриця Галя. Дуже гарне оповідане. — Ціна 15 цнт.
Евстахій, повість з перших віків християнства. — Ціна ....30 цнт.
І. Жовнір. — ІІ. Оферма. Новеля з міського житя. — Ціна ....10 цнт.
Журавлї. — Зміст: Журавлї (вірш). Закутник (оповідане). Повітні гайдамаки (вірш). Пісні про Канаду. Пайлот Бют. оповіданє про судьбу молодого робітника-еміґранта. Звідки бере земля тепло. — Ціна ....15 цнт
Жителї Марса. — Ціна ....10 цнт
Жінка і її значінє в суспільнім житю — Сільський хірурґ (3 ілюстрації). — Смерть отамановa. — Дурень. — Днї нашої слави і недолї. — Ціна 15 цнт.
Жіночий язик, індіянська казка. Невдалий линч, оповідане. — Ціна 15 цнт.
Житє, зарібки, орґанізації і т. п. в Злуч. Державах. — Дуже цікава розправа про відносини працї і житя в Америцї. — Ціна ....15 цнт.
Зоря нового житя. Комедія в чотирох дїях. — Ціна ....30 цнт.
З років війни. Сатиричні ілюстрації з европейської війни. Оповідания, відомости і інформації про український нарід, про старий край і Америку, богато ілюстровані. Понад 150 ілюстраций. — Ціна ....30 цнт.
Збірка повісток. — Ціна ....10 цнт.
За сестрою. — Є се найгарнійше оповідане з козацької старини, сучасного письменника Андр. Чайковського, яке дотепер вийшло на американській Руси. — Ціна ....35 цнт.
Збірка оповідань. Пятка. Євшан-зіле. Безробітє. Павло. В судї. Чорт і Микитиха. Бокачка. Милосердність. Слон і чоловік. Добра дочка.—Ціна 20 цнт.
З ріжних нив. — Зміст: Вся людська твар з хвалою прийде (вірш). Чого нам дійсно потреба. Не плоти ради, не плоти (вірш). Найбільший духовий поет (Данте Аліґієрі). Михайло Петрович Старицький, батько українського театру і визначний український поет. Як будуть їти шапи? Ангел та пустельник (оповіданє). Дещо цікавого із природи і науки. Зі сьвіта.—Ціна 15 цт.
За вольности України. — Ціна ...5 цнт.
З кого ся насьміваюгь, з того люди бувають. — Посол Петришин. — Модний адвокат. Збірка оповідань. — Ціна ....10 цнт.
Іван Коновченко і инші оповіданя. — Ціна ....20 цнт.
Іван Дурак та инші оповіданя. Ціна 25 ц.
Історія заложеня Злучених Держав Північної Америки. — Самсон. — До тих, що сьміють ся з пяної людини. — Як Сніжка щось по ночи водило і що то було? (1 ілюстрація). — Бог на земли (Індійська казка). — Свати. — Днї нашої слави і недолї. — Ціна 15 ц.
Із зьвірячого царства. Перша сотня найкрасших казок. — Ціна ....20 цнт.
Історія про трийцять одного.—Ціна 10 ц.
Історія про дівчину сироту та про ріжні її пригоди: розкоші, смутки, щасте й нещасте серед змінчивого сьвіта. — Ціна ....40 цнт.
Історія про малого Пилипка як лютий морозенько замучив його в лїсі. — Ціна ....20 цнт.
Ілюстрована збірка. Вуси (3 ілюстрації). Катерина (3 ілюстрації). Ніч і Піраміда (2 ілюстрації). Лист турецького султана Запорожським козакам. Відповідь Запорожських козаків турецькому султанови (1 ілюстрація). Алькоголїзм і дїти (1 ілюстрація). — Ціна ....20 цнт.
Історія України-Руси. Написав Олександер Барвінський. — Ціна ....40 цнт.
Іцко-Сват, комедія в 1. дїї.—Ціна 10 ц.
Інститутка. Незвичайно гарне оповідане. — Ціна ....15 цнт.
Історія про гарну Маґельону і графа Петра. — Ціна ....25 цнт.
Князь і жебрак. Переклав Володимир Держирука. — Ціна ....50 цнт.
Козацька пімста. Оповідане з козацької старовини. В тій книжцї є представлене, як наші прадїди козаки уміли шанувати свої національні сьвятощі і як мстили ся за зраду. — Ціна ..40 цнт.
Книжочка рахункова. — Дуже практична книжочка до обчислюваня всяких рахунків; вона є пожиточна так для бизнесменів як і для робітників. З додатком деяких цікавих відомостий. — Ціна ....30 цнт.

Обширні цінники висилаємо кождому на жадане.

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий моні-ордер на імя, яке подано у поннзшій адресї. Моні-ордер належить долучити до замовленя.

Казки за циганів. — Ціна ....10 цнт.
Казки про жидів. — Зміст: Як Іван жидів мудрував. Вандрівка Івана з жидами. Як Іван водив жидів на гриби, а відтак у ставі потопив. — Мужик з жидом в спільцї. Пан і жид. Казка про жида. Як жид Русина правував. Як хлоп жида змудрував. — Ціна 15 цнт.
Коротка історія Руси до зруйнованя Січи. Містить богато образків руських князів і гетьманів. — Ціна ..10 цнт.
Криваві діяманти. Новочасний роман. — Ціна ....35 цнт.
Людоїди і инші оповідания. Ціна 25 цнт.
І. Листи з пекла. ІІ. Лист шинкаря до чорта і инші оповіданя. — Ціна 25 цт.
І. Лист шинкаря до люципера і відповідь. ІІ. Про алькоголь. — Ціна....10 цнт.
Листи Штіфа Табачнюка до його жінки Явдохи. — Ціна ....10 цнт.
Лис Микита. З німецького переробив Іван Франко. — Ціна ....40 цнт.
Монольоґи, ч. 1. — Ціна....20 цнт.
Монольоґи, ч. 2. — Ціна....20 цнт.
Марта Борецька. Історичне оповідане. — Ціна ....25 цнт.
Маніґрула. Комедія в одній дїї, зі співами і танцями. — Ціна ....10 цнт.
Марія. — Зміст: Марії (уривок з поеми Т. Ш.). На чужині (вірш). Скором (оповідане). Рік 1903-тий в старім краю. Людоїдство в Конґо. Клопоти кума Софрона (вірш). — Ціна 10 цнт.
Календар У. Н. Союза на рік 1916. — Ціна ....50 цнт.
Календар У. Н. Союза на 1917 рік. — Ціна ....50 цнт.
Мужики Аристократи. Народний образ в двох дїях. — Ціна ....15 цнт.
Мужицька доля. Збірка оповідань. — Ціна ....10 цнт.
Многострадальний народ. (Огляд історії українського народу). — Ціна 20 цнт.
На филях любови (поезії). Опир (галицька леґенда). — Ціна ....10 цнт.
І. Не роди ся красний але щасний. ІІ. Брат із місяцем, сестра зі звіздами і прекрасна Олена. — Ціна ....20 цнт.
Навернений грішник. — Ціна ..20 цнт.
Напад на Січ. — Павло Полуботок. — Ціна ....5 цнт.
Не скує душі живої!... Присьвята українському народови в Злучених Державах і в Канадї в тяжких хвилях його житя, на зараню великих надій для покріпленя духа. — Ціна ....15 цнт.
Народна Школа ч. ІІ. — Ціна 30 цнт.
Невольник, драма в 5. дїях.—Ціна 15 ц.
Настоящі, комедія в одній дїї. — Ціна ....20 цнт.
Наталка Полтавка. Оперетка в 3. дїях. — Ціна ....20 цнт.
Огонь на услугах чоловіка (3 ілюстрації). Становище пяниці. — Янко Музика. — Свинячий син. — Днї нашої слави і недолї. — Ціна ....15 цнт.
О підземних скарбах. — Природна розвідка про всякі мінерали, находячі ся в землї і як витворюють ся з них річи необхідні в житю людий. — Ціна ....25 цнт.
Оповідане про Алї Бабу і сорок розбійників. Арабська казка. — Ціна 20 цт.
І. О дванайцяти таблицях, оповідане після народних казок. ІІ. Швець і нечиста сила. — Ціна ....25 цнт.
Орлеанська дівчина. Історичне оповідане про французьку героїню Іванну д'Арк. Ціна ....20 цнт.
Опис рідного краю. Маленька географія України з малюнками і мапкою. — Ціна ....20 цнт.
Оповідане з військового житя і инші. — Ціна ....15 цнт.
Оповідания Пантелеймона Куліша. — Ціна ....15 цнт.
Оповідания Олекси Стороженки. — Ціна ....15 цнт.
Ой не ходи Грицю, та на вечерниці. Народна драма зі співами в 5. дїях М. Старицького. (В перерібцї Александрова. — Ціна ....30 цнт.
І. Олекса Довбуш і карпатські опришки. — ІІ. Цїсар і Ігумен. Баляда. З німецького переклав Іван Франко. — Ціна ....10 цнт.
Ох! не люби двох! Оперетка в 3. дїях. — Ціна ....25 цнт.
Починок. Написав Богдан Лепкий. — Ціна ....15 цнт.
Пригоди наймолодшого брата. — Ціна ....15 цнт.
Про полові справи. Др. Михайло Коса. Четверте змінене видане з образками. — Ціна ....30 цнт.
Про землю, сонце і звізди.—Ціна 40 цнт.
Повна збірка веселих віршів Степана Руданського. — Ціна ....55 цнт.
Пісні про Канаду і Австрію. Пригоди з житя еміґрантів, писані віршом. — Ціна ....40 цнт.
Про конець сьвіта. — Ціна ....15 цнт.
І. Порадник лїкарський. ІІ. Що Іван на тамтім сьвітї бачив. — Ціна ..20 цнт.

Замовленя посилайте на адресу:
„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЧЕРЕЗ ДОВГІ РОКИ, УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИКИ (САМІ МУЩИНИ) ПРИХОДИЛИ ДО МОГО ПРИВАТНОГО ОФІСУ.

ДЛЯ МУЩИН ЛИШЕ

Я є спеціяліст від всіх особистих недуг, як прим. гемороїди і т. и. Хронічні недуги (у мущин), недуги крови, нирок, міхура і других органів. Нові або старі випадки. Не ждіть. Курація в офісї д-ра Брайна в умірковаиих цінах. Я доставляю ліки. Прийдіть вперве до мене, і защадїть час, гроші і терпінє. 30 літ досьвіду. „Практика удосконалює".

ЛИШЕ МУЩИНИ. При першій візиті Др. Брайн може пояснити Вам, як можете бути вилїчені в можливо найкоротшім часї, а також скаже Вам ціну.

В моїм офісї говорить ся також Вашою мовою. Моя адреса:

Dr. BRYAN, 333 E. 17 St., New York City
(близько 2-ої евенї)

Офіс вітворений: від 9-ої рано до 8-ої попол., в недїлї від 9-ої до 1-ої в пол.

ХОРІ ЛЮДИ!

Чи не стратили Ви терпеливости завдяки вашій недузї.

З дня на день з року на рік віддаю лїкарські услуги Українцям. Представте собі скільки хорих я уже вилїчив та скільки хорим я упріємнив житє. Коли Вам житє надоїло задля пробуваня ріжних лїкарств і коли відчуваєте, що Ваш стан здоровля стало погіршуєсь, старайтесь сейчас звернутись до

Dr. LEONARD LANDES

Він Вам цілковито даром порадить, що Вам робити, аби Ваше житє охоронити і пояснить Вам о вашій недузї. Лїчу уже через 20 лїт з добрим успіхом всї недуги, як: неудольність, нечистість крови, недуги жолудка, серця, легких і т. д. 115—128—

Недуги заразливі і нервові лїчу за помочию електричних апаратів і „Х лучів", через які переглядаю Ваші внутренности. Не кождий лїкар посїдає ті апарати, длятого, що вони дуже дорогі. Не відкладайте на завтра а сейчас приходіть до знаного всїм

Dr. Landes, 140 East 22nd Street (межи Lexington & 3rd Ave.), New York.

Telephone: Gramarcy 3823.

Години принять: від 10. рано до 8. вечер. В недїлї від 10. рано до 1. пополудни.

DR. LANDES
140 EAST 22 ST, N.Y.

СМАЧНА СТРАВА — СЕ ПОЛОВИНА ЖИТЯ!

Кожда жінка, кожда дївчина і кожда кухарка чи кухар, які хотять, щоби вони були люблені чи то своєю родиною, чи то своїм паньством, нехай навчать ся смачно варити.

СМАЧНА ЇДА — СЕ РОЗКІШ. Се розрада серед теперішної дорожні. Уміти добре і смачно варити — значить ся бути ощадним, дбайливим о добро своєї родини.

Хто хоче навчити ся смачно варити, нехай купить собі сейчас книжку

УКРАЇНСЬКА КУХАРКА

В сїй книжці найдете докладно і в приступний спосіб подані приписи як варити ріжні зупи, росоли, печи мяса, ріжні лєгуміни, кейки, паї, тїсточка, ріжні старокраєві баби, зававанці, торти, пудінґи і много-много инших присмак.

Книжка має поверх 200 сторін друку.

ЦІНА ЛИШЕ 75 ЦЕНТІВ.

Замовленя висилайте враз з грішми на адресу:
„SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ. А ПРОСЬВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ҐРЕНД СТ., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

ЩОТО БУДЕ, ЗИМА ІДЕ.

Чи ви вже маєте добрий светер і хочете купити правдиво вовняний светер і то за низьку ціну? Коли хочете, то купіть собі і то завчасу. Ми маємо велику скількість тих светрів, котрі є зроблені з найлїпшої вовни і подвійно шитий. Є дуже теплий, лїпший як кожух. Є він міцно зроблений і ґарантований. Се є найновійша мода светрів. Має гарний вигляд і гарно кождому пасує, чи молодим чи старшим, а кождому подобасть ся. Маємо їх в кількох кольорах, кождому до вподоби, який хто собі бажає.

№ 1. Кольор синий, з ковніром і з двома кишенями, подвійний, з доброї вовни, так, що ніколи не стратить своєї краски і є ґарантований на 10 лїт. Ціна $3.95

№ 2. Кольор Сиво-ясний, також дуже гарний, ще з гарнїйшої вовни і ґарантований на 15 лїт. Ціна $4.95

№ 3. Темнаво синий, дуже гарний шейф, з ковніром або без, дуже гарний вигляд і ґарантований на 15 лїт. Ціна....$4.78

№ 4. Кольор мішаний з ріжних ниток вовняних і що найгарнїйший, має дуже чудовий вигляд, щось надзвичайного для кавалєрів-шпортів, з великим гарним ковніром. Ціна $6.75

Наколи хочете мати добрий светер, так не відтягайте, бо пізнійше будуть о два рази дорозші. Посідаємо ті светри від найменьшої особи до найбільшої, почавши від № 24 до №34, се є для малих школярів, від 10 лїт до 17 лїт, для старших посідаємо слїдуючі величини: від № 34 до № 48. Сей остатний є на дуже грубого і величавого хлопа. При замовленю подайте, який кольор хочете і який нумер, а ми вам доберемо до вашої подоби. Зашліть $1.00 задатку, а решту заплатите тодї, як отримаєте светер в дома. Пишіть сейчас на адресу: 124св—

AMERICAN SALES COMPANY,
1926 W. HURON STREET, CHICAGO, ILL.

ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКИЙ СПЕЦІЯЛІСТ ДЛЯ МУЩИН І ЖЕНЩИН.

Доктор Васерман, який лїчить успішно хороби жолудка, легких, серця, утроби і нерок, ревматизм і всї недуги крови і скірні вилїчить в як найкоротшім часї так, що не потребуєте переривати своєї роботи.

Його офіс має нову машинерію до бадання і лїчення недуги. Він також уживає X-RAY машини яка є необхідна для лікаря. Перша візита є у него за дармо тому, щоби переконати ся чи можна вилїчити чи ні, позаяк неймовірно хорих він не береся лїчити. 106—

Doctor WASSERMAN, 1335 ARCH STREET, PHILADELPHIA, PA.

Офісові години від 9. рано до 8. вечер. В недїлї від 10. рано до 2. пол. Голосїть ся особисто, бо почтою не лїчу. Можете говорити по українськи.

ЛІКАР з поверх 37-лїтною практикою.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ПОТРЕБУЮТЬ ЛІКАРСЬКОЇ ПОМОЧИ.

Много а много людий терпить і болїє від всїляких недуг і не находить помочи. Дармо витрачуючи свої гроші на всїлякі средства і лїки задля незнаня анґлїйської мови. І чому Проф. Овен, М. Д. приверну тисячі людий до доброго здоровля? Бо він через довгі лїта своєї лїкарської практики студіював кожду недугу так довго, аж пізнав усї причини і помічні лїки. — Коли Ви терпите на якубудь недугу, і коли Вас лїчено однак без успіху, не ждіть довше — приходіть і жадайте поради, а се не коштує Вас нічого. Тоді Проф. Овен, М. Д. скаже Вам, чи є яка поміч на відзисканє Вашого здоровля і животности. Кромі многих ріжнородних недуг Др. Овен лїчить пропуклину без операції і різаня. 116—

Тому не зволїкайте, але прийдіть сейчас або опишіть в подробицях Ваші терпіня і недомагания у Вашій рідній мові на отсю адресу:

PROF. OWEN, 221 E. 17th STREET, Dept. 12., NEW YORK, N. Y.

Години офісові: Щодня від 10-ої до 5-ої. В недїлї від 10-ої до 1-ої. У вівторки і пятниці аж до 8-ої години вечер